

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60

v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“**Političen list za slovenski narod.**

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; neuradna pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 50, upravnitva 328.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Cene inseratov:Enostolpna petilna vrsta
mali oglasi po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3'— in 4'—
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din

Pri večjem naročilu popust

Izhaja vsak dan izveniši
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poština plačana v polovini.

Položaj.

Vladno časopisje se neprestano trudi prepričati javnost o notranji moči in stabilnosti sedanje vlade, ki se bo držala po zadržanju zagrebškega »Jutarnjega lista« šele najmanj 20 let. V vladi ni nobenega spora, nobenega nesoglasja, ampak vse teče lepo in gladko in vse državne zadeve se rešujejo v bratski slogi.

To bi bilo vse prav lepo, če bi bilo namreč res, kar trde vladni listi. Dejanja pa govore drugače.

Nepobitno dejstvo je, da so radičevci zelo zainteresirani na premetitvah oziroma upokojitvah raznih visokih državnih funkcionarjev ne samo na Hrvaškem, ampak tudi v centrali sami. Oni so se tudi pošteno trudili, da bi vsaj najvažnejše izpremembe dosegli. Nekaj malega se jim je res posrečilo doseči na Hrvaškem, v glavnem pa je ostalo vse pri starem, bodisi v provinci bodisi v centrali. Večina uradništva, ki ga je postavila na visoka in vplivna mesta bivša PP vlada, še danes mirno sedi na svojih stolčkih. To radičevcem nikakor ne more biti prav in je jako neumestno govoriti ali pisariti o nekem sporazumu ali o slogi med obema vladnima strankama.

Nepopustljivost v vprašanju uradniških premetitev pa bi bila konečno še razumljiva, kajti od sedanje ministra za notranje zadeve g. Maksimovića se da težko zahtevati, da bi vrgel med staro šaro ljudi, ki jih je poklical na visoka mesta pred nekaj meseci isti g. Maksimović. Manj razumljiva pa je trdglavost radikalov v gospodarskih vprašanjih, tudi v onih, kojih rešitev zahtevajo radičevci. Spori te vrste so že resnejši. To se je pokazalo zlasti pri reševanju vprašanja, ali naj se Hrvaško-slavonsko gospodarsko društvo mirno likvidira, ali pa naj se požeje v konkurz.

Radikali so bili za konkurz, radičevci pa iz lahko razumljivih razlogov za mirno likvidacijo. Kaj bi pomenil konkurz za tako razsežne gospodarske organizacije in koliko stotin kmečkih posestev bi bilo s konkurzom uničenih, si lahko predstavljamo na podlagi števil, ki izražajo društvena pasiva. To so morali vedeti tudi radikali, ki niso baš slabi računarji. A vendar so se morali radičevci z njimi boriti na življenje in smrt, da so dosegli tiho likvidacijo. Odpor radikalov proti tihi likvidaciji Hrv.-slov. gospodarskega društva pa gotovo ni bil brez pomena. Radikali so jako dobro vedeli, kaj bi pomenil konkurz tega društva za radičevce pri prihodnjih volitvah! Kjer pa zaveznik nima drugega pred očmi kakor to, kako bo svojemu zavezniku skočil v hrbet, tam ni mogoče mnogo govoriti o sporazumu in slogi.

Tretji dokaz sloge in sporazuma je boj Stjepana Radića za vstop v Pašičevo vladno. Ta boj je na las podoben minuendo-licitaciji, ki se utesne končati z zopetno popolno kapitulacijo Radičevce. Če bi šlo res vse tako sporazumno, kakor to trdijo v vladi, bi bil ta boj nepotreben. Če je mogel postati dr. Žerjav minister, zakaj ne bi mogel postati minister tudi Radić? Od kod naenkrat takšna natančnost? Mar vsled sloge in sporazuma? In če se obe vladni stranki ne moreta priklopiti niti do kompromisa za volitve v finančni odbor, ali je to sporazum in sloga?

Radikali so dobili pri zadnjih volitvah 140 mandatov. Pri volitvah v finančni odbor je manjkalo 30 radikalnih poslancev, prazne listke pa jih je oddalo deset. To se pravi, da tretjina radikalnega kluba ni zadovoljna z diktati kluba. Pri tako disciplinirani stranki, kakor je bila doslej radikalna stranka, taki pojavi nekaj pomenijo. Če se pa že pristaši ene stranke ne razumejo, kako naj sklenejo sprejemljiv kompromis s svojimi zavezniki? Radičevci in radičevce veže morebiti parlamentarna taktika, a še ta ne vedno, nikakor pa ne pravi sporazum.

Na teh dejstvih tudi znani Pašičev govor o sporazumu ne more ničesar izpremeniti. On govori iz politično-taktilnih ozirnov lahko kar hoče, in govori lahko o sporazumu kolikor hoče, svoje zgodovine pa ne more zatajiti. Ta zgodovina pa dokazuje, da je Pašić pred vsem Srb in radikal, nikakor pa ne sporazumaš. On hoče vladati sam, vladati nad svojo stranko in nad vsemi drugimi strankami in nad celo državo. Cilj njegove politike je doseči in zadržati sebi in svojim pristašem absolutno premoč v državi.

Naj se ne da nihče varati od raznih Pašičevih sporazumov. To niso sporazumi, ampak kapitulacije. Pred njim je moral pasti na ko-

lena Pribičević, pasti je moral tudi Radić. Pribičevića je Pašić že strl, čisto sporazumno, in težko, če ne čaka slična usoda tudi Radića, kadar bo smatral Pašić trenutek za ugoden ali pa če se Radić ne bo pravočasno izmuznil iz zanjke, ki mu jo Pašić že prav močno zadržuje okoli vratu.

Zvest svoji velikosrbski preteklosti Pašić ne more hoteti drugega kakor neomejeno gospodstvo radikalne stranke nad vso državo. Da doseže ta svoj cilj, pa so mu potrebne volitve, ki naj prinese radikalni stranki absolutno večino v parlamentu. Zaželjeno večino pa doseže lahko le na razvalinah drugih strank predvsem demokratske in Radičeve stranke. Ne sporazum med narodi v kraljevini SHS, ampak razbitje političnih strank, to je cilj Pašičeve »sporazumaške« politike.

Zato je umetno, da na te vrste sporazum Slovenska ljudska stranka ni mogla in ne more

pristati. Če hoče Pašić sporazum med narodi kraljevine SHS, naj najprej pod geslom sporazuma vpraša volivce, ali so za sporazumaško politiko ali ne, in naj izpelje svobodne volitve. Pove pa naj pred volitvami, kako si on zamišlja sporazum: ali tako kakor sporazum z radičevci, ki je navadna kapitulacija, preracunana s Pašičeve strani na razpad HSS, ali pa hoče sporazum, ki ne samo jemlje in podira, ampak tudi daje in gradi. Povedati pa mora tudi, kaj in koliko hoče dati. Dokler narodi ne poznajo pogojev sporazuma, je odveč govoriti o sporazumu.

Zato je imel dr. Korošec popolnoma prav, da se je kapitulacijskemu sporazumu previdno izognil in da zahteva pravi sporazum, kjer bo vsak natančno vedel ne le to kaj mora žrtvovati na korist celokupnosti, ampak tudi to, kaj bo dobil in kdaj.

Sedanje politično stanje nevzdržljivo.

PRED VELIKIMI SPREMENBAMI. — VRNITEV KRALJA V BELGRAD. — VELIKA NASPROTSTVA V RADIKALNEM KLUBU. — ZRAHLJANA DISCIPLINA. — PAŠIĆ KROTI SVOJE POSLANCE. — ZANIMIVE IZJAVE PAŠIČEVE O RADIČEVCIH IN NJHOVI KAPITULACIJI.

Belgrad, 23. okt. (Izv.) Včerašnji dogodki v radikalnem klubu bolj in bolj zanimajo javnost. Mnenje je, da bodo ti dogodki imeli še velike posledice, in da so v zvezi z novim položajem, za katerega se za kulisami že zelo deluje. V zvezi s tem novim položajem je po mnenju političnih krogov tudi prihod kralja, ki je najavljen za jutri. V vseh krogih je mnenje, da bo takoj po kraljevi vrnitvi prišlo do močnih sprememb v vladi, ako bi že sedaj ne prišlo do popolnega preobrata v notranji politiki. V samem radikalnem klubu je močno opažati čudno vrenje, ki vedno bolj in bolj pridobiva na resnosti.

Radi tega je predsedstvo radikalnega kluba sklicalo danes popoldne sejo, na kateri so razpravljali o teh žalostnih dogodkih. Predsednik kluba Ljuba Živković je posebno govoril o napadih na njega. Dejal je, da je delal vestno in v najboljšem prepričanju, ko je sestavljal listo fin. odbora. Odbor je napade, posebno napade Kocića, ki mu je očital, da ni več predsednik radikalnega kluba in da ga kot takega ne pripozna. Zato zahteva, da mu radikalni klub izjavi zaupanje ali nezaupanje. Kocić je zahteval tajno glasovanje o tem, ali še ostane Živković predsednik ali ne. Ker so se zbal rezultata tega tajnega glasovanja, ki ne bi najbrž dobro izpadlo za sedanje vodstvo, je na Pašičev pritisk Kocić od te zahteve odstopil in je klub z vzklikom Živkoviću izrazil zaupnico. Za zaupnico pa je glasovalo le nekoliko poslancev, dočim se je večina glasovanja vzdržala.

Nato je govoril Nikola Pašić celo uro. Najprej je govoril o včerašnjih žalostnih dogodkih in je obsodil tiste, ki ne drže discipline. Naglasil je, da je radikalna stranka napredovala samo radi tega, ker je držala v svojih vrstah železno disciplino. Kdor ni zato, da se

vodi disciplinirana politika, naj izstopi iz stranke, ali pa ga bom sam vrgel ven.

Dalje je govoril o zgodovini radikalne stranke. Tak slučaj da se ni še nikdar zgodil. Zeli, da ga nikdar več ne bo. Posebno je napadel tiste, ki so glasovali s praznimi glasovnicami. Ravno te glasovnice so dale krepek povod, da se v javnosti govori o nesoglasjih v radikalnem klubu.

Nato je govoril proti poslancem, ki ne izvršujejo svojih dolžnosti. »Taki ne bom trpel v stranki!« Kdor ne more radi drugih poslov izvrševati poslanskih dolžnosti, radi katerih ga je poslalo ljudstvo v parlament, naj odstopi in napravi mesto tistim, ki bodo dolžnosti izvrševali. Dobro bi bilo, da bi se upeljala stara srbska praksa, da poslanec, ki trikrat izostane, izgubi svoj mandat.

Nadalje se je Pašić pečal z obojema do radičevcev. Radikalna stranka je morala sprejeti sporazum, ker so se radičevci odrekli vsemu tistemu, kar jih je prej delilo od radikalov. Opustili so svoj program, republiko, sprejeli so ustavo in danes so največji prijatelji monarhije in vojske. Jasno je, da po taki kapitulaciji za radikale ni bilo drugega izhoda, kakor da jih sprejmejo pod svoje okrilje. Ako radičevci mislijo lojalno delovati, se bo radikalna stranka znala ravnati napram njim, kakor se spodobi. Dosedaj so radičevci lojalni, ponižno izvršujejo vse pogoje sporazuma in upati je, da se bodo tako držali tudi v bodočnosti.

Ravno danes v tej težki dobi je potrebna bolj kot kdaj sloga vseh elementov. Zunanje politične razmere so težavne. Nismo še sicer v vojnem stanju, pripravljani pa moramo biti na vse. Pokazati moramo popolnost naših moči.

Za Pašičem je govorilo še par govornikov, nakar je bila seja zaključena.

Invalidski zakon pred skupščino.

RADIČEVCI ODOBRAVAJO ZAKONSKI NAČRT, KI SO GA PREJ ODKLANJALI. — POSL. KREMŽAR ZAHTEVA USTANOVITEV INVALIDSKEGA SODIŠČA V LJUBLJANI.

Belgrad, 23. oktobra. (Izvirno.) Današnja skupščinska seja je bila kratka in monotona. Na njej se je pričela razprava o invalidskem zakonu. Skupščinska seja se je izpolnila s čitanjem posebnih mišljenj opozicije. V imenu večine je prečital poročilo posl. Marić. V imenu Jugoslov. kluba je posl. Franc Kremžar prečital obširno posebno mišljenje Jugoslov. kluba o invalidskem zakonu in zahteve za zboljšanje bednega stanja invalidov. (Posebno mišljenje Jugoslov. kluba priobčimo v jutrišnji številki. Op. ur.)

Zanimiv je bil nastop posl. Lončarevića (HSS). Tudi ta stranka se je svoječasnno zavzemala za invalide in je bila proti predloženemu invalidskemu zakonu, ki bi invalidom nikakor ne dal tistega, kar bi morali dobiti. Danes je v imenu svojega kluba Lončarević vstal in izjavil, da on in njegov klub odstopata od tega posebnega mišljenja, da so si popolnoma premislili in da so z zakonom popolnoma zadovoljni, proti kateremu so svoječasnno nastopili. Ta izjava je vzbudila v zbor-

nici splošen smeh in je dokaz radičevske kapitulacijske politike.

Nato je bila seja zaključena. Prihodnja bo jutri ob 10 dopoldne. Govorili bodo minister za socialno politiko Simonović, njemu bo odgovarjal kot prvi bivši minister za socialno politiko Šefkija Behmen.

Belgrad, 23. oktobra. (Izvirno.) Danes ob priliki razprave o invalidskem zakonu je poročevalec HSS posl. Lončarević izjavil pred celo zbornico, da HSS umika svoje posebno mišljenje o invalidskem zakonu in da bo zahtevala izpremembo, ne glede »vrhovnega invalidskega suda«. Posl. F. Kremžar je po tej izjavi vprašal Lončarevića, kaj HSS zahteva. Lončarević je odgovoril, da zahteva mesto »vrh. inv. suda« tri sodišča v Belgradu, Sarajevu in Zagrebu. Posl. Kremžar je proti temu protestiral, ker Hrvati s tem očividno zanemarijajo Ljubljano. Lončarević je dejal, da nima nič proti Ljubljani in da je stvar odvisna od ministra Simonovića.

Posl. Kremžar se je nato obrnil na mini-

stra Simonovića in mu dokazal kot nujno potrebo za redno poslovanje invalidskih sodišč, da pride sodišče tudi v Ljubljano. Minister je odgovoril, da ta zadeva še ni dozorela ter da po njegovem mnenju niti na Zagreb ne bo mogoče pristati. O tem bo vlada še sklepala. Je pa mnenja, da bo vrhovno sodišče ostalo le v Belgradu.

Ako se to zgodi, bodo radičevci s Pučljem popolnoma kapitulirali v vseh točkah invalidskega zakona.

Jugoslovanski klub proti preobremenitvi Slovenije z davki.

Belgrad, 23. okt. (Izv.) Jugosl. klub je imel v četrtek in petek posebne seje v zadevi preobremenitve Slovenije z neposrednimi in posrednimi davki. Po vsestranskem pretresanju tega bolnega vprašanja, je klub naročil posl. Vesenjaku, da izdela obširno interpelacijo in izzove v zbornici o tem vprašanju temeljito razpravo. Danes je posl. Vesenjak predložil klubu interpelacijo, nato pa jo je vložil pri skupščinskem predsedništvu. V njej je klub naglasil, da so posledice preobremenitve z direktnimi in indirektnimi davki za Slovenijo katastrofalne, da ubijajo naše gospodarstvo in tako meri, da tovarne zapirajo in omejujejo obrat, podjetja, trgovci in obrtniki napovedujejo konkurze. Kmetje, delavci na deželi in v mestu in v rudokopih ječijo pod težo davčev in trpe pomanjkanje. Kupovalna in produktivna moč prebivalstva pada.

Klub vprašuje:

1. Kako more fin. minister spraviti to dejstvo v sklad z določbami naše ustave, čl. 116.? 2. Kaka navodila je dal minister in kaka hoče dati, da se zmanjša število eksekucij in dražb? 3. Kaj misli ukreniti za izenačenje bremen in razbremenitev naših preobremenjenih slojev in pokrajin?

Klub zahteva redno predpisovanje in obračunavanje davkov namesto eksekucij, znižanje obresti za davčne zastonke in stroške, tudi za opomine, revizijo zakona o taksah, ukinitve davka na delo in ukinitve osebne dohodnine, izenačenje hišno-najemniškega davka, preklic znane šavnikove okrožnice o izterjavanju davčnih zaostankov.

Dogodki pri obmejnem polic. komisarijatu v Mariboru.

Intervencija poslancev Jugoslovanskega kluba.

Belgrad, 23. okt. (Izv.) Radi žalostnih stvari, ki so se dogodile pri obmejnem policijskem komisarijatu v Mariboru in ki se ponavljajo, so poslanci Jugosl. kluba intervenirali v oddelku za javno varnost v notranjem ministristvu. Po vesteh mariborskih listov zavzemajo sekature občinstva vedno večji obseg. Opaža se, da se zunanji trgovski svet ne izogiba samo Maribora, ampak naših krajev sploh. Mariborsko veliko županstvo je izdalo navodila v lastnem delokrogu, da morajo policijski uradniki postopati vljudno. Nadzornik Budimirović je dal posl. Zebotu zagotovilo, da je odredjena stroga preiskava.

Radi tega pozivamo občinstvo, da informira Jugosl. klub o postopanju in šikaniranju potujočega občinstva po policijskih organih. Natančna preiskava bo pokazala, v koliko je kritika postopanja organov obmejnega policijskega komisarijata v Mariboru upravičena.

Seja finančnega odbora.

Razprava o carinskem tarifu.

Belgrad, 23. okt. (Izv.) Popoldne se je vršila seja fin. odbora radi konstituiranja. Dr. Spaho je v imenu opozicije predlagal za predsednika dr. Kežmana (HSS). Večina na to ni pristala. Za predsednika je bil izvoljen Jovo Radonjić (NRS), za podpredsednika Kežman, za tajnika Milan Stepanović (NRS). Nato je fin. odbor izvolil odsek za proučevanje predloga o carinskem tarifu. V odseku je 15 članov. Opozicija ima šest zastopnikov. Zastopnik Jugosl. kluba je Vladimir Pušenjak.

Odsek je imel popoldne sejo. Razpravljali so o carinskih tarifnih postavkah, ki se tičejo uvoza cvetlic, krme in industrijskih rastlin. Dolga debata se je vršila o carini za krmo in sladkorno peso. Navzoči so bili zastopniki trgovskega ministristva Neudorfer, ministristva za kmetijstvo, za šume in rude in glavnega carinskega ravnateljstva.

Vladimir Pušenjak je izjavil, da je proti carine prostemu uvozu krme, zelene ali suhe (sena, slame, plev), ker imamo veliko količino za izvoz. Za slučaj suše pa mora v smislu fin. zakona ministrski svet dovoliti carine prost uvoz. Določila se je carina 5.2 zlatih Din na 100 kg. Nadalje se poslanec protivi prostemu uvozu tobaka, kar se je sprejelo v zakon z ozirom na zahteve monopolne uprave. V svojem govoru omenja, da pridelujemo ogromne množine tobaka za izvoz, da je z iz-

datno uvozno carino onemogočiti vsak uvoz tobaka iz inozemstva v interesu domače produkcije, to tembolj, ker se je moralo reducirati pridelovanje tobaka na zahtevo monopolne uprave, v katerih pokrajinah pa celo popolnoma ukiniti.

Stališče govornika so zastopali člani sekcije. Na predlog predsednika fin. odbora, ki je zastopal interese monop. uprave, se je sklenilo to vprašanje prepustiti plenumu fin. odbora. Prihodnja seja bo v ponedeljek.

Konkordat z Vatikanom.

PREOKRET VLADNIH STRANK; NOČEJO KONKORDATA! — SUMLJIVA AKCIJA SAMOSTOJNIH DEMOKRATOV.

Belgrad, 23. okt. (Izv.) V vladnih strankah je nastal glede konkordata v Vatikanom popoln preokret. Po naših informacijah nočejo konkordata in zato se je v manjšem krogu ministrov sklenilo staviti Vatikanu take predloge, da bi jih ne mogel sprejeti. Odklonjene so vse želje, ki so bile izražene od strani sv. Stolice. Zato je tembolj čudno, da so samostojni demokratje sklenili začeti po celi državi z veliko agitacijo za glagolico. Nihče ne more verjeti, da bi bili Pribečević in Žerjav interesi cerkve posebno pri srcu. Zato se mora vsa ta akcija presojati z druge strani, namreč da hočejo napraviti zmedo v katoliških vrstah.

Kakor nam zatrjujejo, je samostojnim demokratom, povečini Srbom, naenkrat na tem, da uvedejo v katoliško cerkev isti bogoslužni jezik, kakor ga ima pravoslavna cerkev. Danes je v zadevi glagolice obiskal dr. Žerjav apostolskega nuncija. Ali je ob tej priliki govoril tudi o tožbi dr. Šarića in Jegliča proti »Slovenskemu Narodu«, ki je samostojnim demokratom samim gotovo neljuba, nismo mogli zvedeti. Na vsak način pa je treba biti pozornim, ako začneta Pribečević in Žerjav »skrbeti« za katoliško cerkev, ter treba vso zadevo bogoslužnega jezika popolnoma prepustiti episkopatu, ki je edino poklican, da se pouči o potrebah in željah ljudstva.

Spor med Bolgarijo in Grčijo.

GRŠKE ČETE ZASEDAJO IN OBSTRELJAVAJO BOLGARSKO OZEMLJE. — SPOR JE IZZVALA GRČIJA. — NEVARNOST VOJNE. — EVROPSKA DIPLOMACIJA VZNEMIRJENA. — SEJA SVETA DRUŠTVA NARODOV SKLICANA NA PONDELJEK. — NAŠA VLADA ČAKA. — GOVORICA O VOJNI NAPOVEDI MED GRŠKO IN BOLGARSKO.

Belgrad, 32. oktobra. (Izv.) Dogodki na grško-bolgarski meji zavzemajo vedno večji obseg. Govori se o vojni napovedi med Grčijo in Bolgarijo. Naša vlada je obveščena, da je sklican svet Društva narodov na prošnjo bolgarske vlade, da razpravlja o tej zadevi. Očividno je, da ima ta spor globoke vzroke, katerih važnosti še ni mogoče pregledati.

Bolgarska vojska, ki se je dosedaj držala pasivno, je dobila povelje za protinapade. Borba okrog mesta Petriča se razvija. Po poslednjih vesteh se Grki že umikajo. Grške čete dobivajo neprestano pojačevanja in tudi artilerija, tako, da je med Grško in Bolgarsko že skoro začela prava vojna.

Glede stališča naše vlade smo dobili naslednje informacije: Čeprav je naša država vsled meje na oba sosedu zainteresirana, je vendar zavzela čakajoče stališče. Intervenirala ni niti v Sofiji niti v Atenah. Grški poslanik ni dal še nobenega oficijelnega poročila.

Bolgarski odpravnik poslov je danes ponovno obiskal zunanje ministrstvo ter ga obvestil o stališču bolgarske vlade. Po njegovem poročilu odbija bolgarska vlada vsako odgovornost in krivi Grško za ta neljubi incident.

Tekom današnjega dne so o teh dogodkih ponovno konferirali. Zunanji diplomati, francoski, angleški in nemški so obiskali zunanjo ministra, da bi se pri njem podrobno poučili o krvavih dogodkih.

Zanimanje, ki ga kaže zunanji politični svet za dogodke na Balkanu, dokazuje, da gre za veliko akcijo in za nevarnost, da Balkan zopet splamti, in ponovno potrjuje žalostno reputacijo, ki jo v tem oziru Balkan uživa v tujini.

Atene, 23. oktobra. (Izv.) Grške čete prodirajo dalje na bolgarsko ozemlje, da obkolojo ona mesta, kjer se navadno zbirajo bolgarski komitaši. Med grškimi in bolgarskimi vojaškimi oddelki je prišlo zopet do bojov. Grške čete so zasedle neko važno postojanko na bolgarski meji.

Bolgarski zastopnik je danes obiskal mi-

nistrskega predsednika Pangalosa in ga opozoril, naj ustavi prodiranje grških čet na bolgarsko ozemlje. Pangalos je odgovoril, da tej želji ne more ustreči, ker grška vlada bolgarski vladi ne zaupa in hoče zato dobiti v svoje roke jamstva, da bo dala bolgarska vlada Grčiji primerno zadoščenje.

Sofija, 23. oktobra. (Izv.) O vzrokih spora z Grčijo poročajo uradno, da je dne 19. okt. neki grški vojak prekoratil bolgarsko mejo pri Demir-kapu na Belašnici planini. Ker se ni hotel na poziv bolgarske straže vrniti, je bolgarska straža streljala in grški vojak je v boju padel. Grški poveljnik je nato ukazal svojim vojakom, naj gredo po truplo padlega vojaka na bolgarsko ozemlje. Ko so grški vojaki mejo prekoratili, se je vnel nov boj, ki je trajal ves dan in vso noč. Dne 21. okt. se je boj nadaljeval kljub temu, da je bolgarska vlada med tem že predlagala v Atenah, naj posebna komisija vso zadevo preišče, in 22. oktobra ob 6 zjutraj je prekoratila cela grška divizija s topništvom bolgarsko mejo vzhodno od Belašnice-planine pri rupeljskem prelazu. Grki so korakali proti mestecu Petrič, ki je vsled obstreljevanja prišlo goreti.

Ce se pomisli, da je dostop na Belašico planino silno težaven, se je treba vprašati, kako je bilo Grkom mogoče, eno celo divizijo tekom 24 ur mobilizirati, jo spraviti na mejo in Belašnico prekoratiti, če niso bile grške čete že zdavnaj prej pripravljene za napad? Vse kaže, da je spor nalašč vporabljen od grške strani, da bi se olajšala grška mobilizacija za čisto druge namene. Bolgarska vlada se je obrnila na Društvo narodov, da odkloni grozečo vojno nevarnost. Če Društvo narodov ne bo dovolj močno, je vojna neizogibna, ker Bolgarija ne bo kapitulirala pred Grško.

Atene, 23. oktobra. (Izv.) Z grške strani poročajo uradno, da so bolgarski vojaki dne 19. oktobra ob 2 popoldne napadli grško obmejno stražo pri Demir-hissarju in stražnika

ustrelili. Grški poveljnik, ki je prišel na lice mesta, je ukazal svojim vojakom, da nehajo streljati, nakar se je bližal bolgarskim postojankam z belo zastavo v roki. Bolgari so pa streljali naprej in so grškega častnika ustrelili. Bolgari so nato zasedli vse višine in nekaj grških obmejnih stražnic. Nato je dala izročiti grška vlada bolgarski vladi noto, s katero zahteva, naj bolgarska vlada na svečan način dogodek odžaluje, krivce kaznuje in rodbinam ubitih častnikov in vojakov izplača 6 milijonov drahem kot odškodnino.

Sofija, 23. oktobra. (Izv.) Grške čete obstreljujejo Markostinovo in Marijino polje. Bolgari so Markostinovo zapustili. Grško topništvo obstreljuje dolino Strume in neutrujeno mesto Petrič.

Pariz, 23. oktobra. (Izv.) Dogodke na grško-bolgarski meji zasleduje francoska vlada z veliko pozornostjo. V Parizu trdijo, da je incident izzvala Grčija, da prepreči zblizanje med Bolgarijo in Turčijo in da prepreči načrt konference za sklepanje varnostne pogodbe med balkanskimi državami, ki ga priporočata turška in bolgarska vlada. Tudi Anglija nasprotuje balkanski zvezi, če bi se jej imela pridružiti tudi Turčija. Anglija snuje balkansko zvezo proti Moskvi in seveda tudi proti z Moskvo zvezani Turčiji. Dalje je v diplomatskih krogih znano, da dela Anglija na to, da sedanja vlada v Bolgariji pade in da pride na njeno mesto vlada, ki bi bila Turkom manj naklonjena. Od Grčije izzvani spor naj bi povzročil padec bolgarske vlade. Držanje grške vlade se da razumeti le, če stoji za Grčijo Anglija. Tudi v odklonitvi bolgarskega predloga za imenovanje posebne preiskovalne komisije se čuti angleški vpliv, kakor tudi v odstopu grškega vnvanjega ministra Rendisa, na čegar mesto je stopil anglo-filski admiral Hadji-Kyriakos.

Sofija, 23. oktobra. (Izv.) Bolgarija na grško noto ne bo odgovorila, ker se je pritožila na Društvo narodov, čegar odločitev hoče počakati. Grške čete so zasedle 20 km dolg in 8 km širok prostor okoli mesta Petrič.

Pariz, 23. oktobra. (Izv.) Generalni tajnik Društva narodov je sporazumno z začasnim predsednikom Društva Briandom sklical sejo sveta Društva narodov za ponedeljek dne 26. oktobra v Pariz.

Pariz, 23. oktobra. (Izv.) Angleški minister Chamberlain pride v nedeljo v Pariz, da se udeleži v ponedeljek seje sveta Društva narodov, ki je sklicana radi bolgarsko-grškega spora.

Sofija, 23. oktobra. (Izv.) V dosedanjih bojih med grškimi in bolgarskimi četami je ubitih 25 vojakov in civilistov. Število beguncev znaša 15.000.

BRIANDOVA ZAHVALA MUSSOLINIJU.

Rim, 23. okt. Francoski poslanik Besnard je včeraj obiskal ministrskega predsednika Mussolinija in mu sporočil posebno toplo zahvalo francoske vlade za udeležbo na renskem paktu. Ta korak italijanske vlade bo še bolj utrdil prijateljske vezi med obema deželama, kar bo le na korist miru.

STRANKE V NEMČIJI IN LOCARNSKI SPORAZUM.

Berlin, 23. okt. (Izv.) Parlamentarni odbor za zunanje zadeve je na svoji današnji seji razpravljal o pogodbah, sklenjenih v Locarnu. Listi poročajo, da je dr. Stresemann označil kot glavno vsebino varstvene pogodbe to, da se je Nemčija odpovedala napadalni vojni. Socijalni demokratje, narodni demokratje in zastopniki bavarske ljudske stranke bodo vlado podpirali.

SLOVESEN SPREJEM UDELEŽNIKOV KONFERENCE V LOCARNU V LONDONU.

London, 23. okt. (Izv.) Mestni zastop v Londonu je sklenil, da priredi udeležnikom

konference v Locarnu dne 1. decembra, ki pridejo podpisat pogodbe, slovesen sprejem zvečer pa sijajno pogostitev v Guildhallu.

ZANIMIVA IZNAJDBA.

Leipzig, 23. oktobra. (Izv.) »Leipziger Neueste Nachrichten« poročajo, da se je dr. Carolus-u v fizikalnem institutu v Leipzigu po dolgotravnem trudu popolnoma posrečilo na praktičen način rešiti problem teleoptije in telefotografije (= videti in fotografirati na velike razdalje).

Dr. Korošec za pravi sporazum.

Belgrajska »Pravda« z dne 22. t. m. pr. naša na uvodnem mestu pogovor svojega so-trudnika z dr. Korošcem, ki ga označuje kot »enega najuglednejših opozicionalcev«.

Na vprašanje »Pravdinec« sotrudnika ali stoji SLS še vedno na stališču komuničnega bivšega opozicionalnega bloka, da bi morale pri pravem sporazumu sodelovati vse stranke je dr. Korošec odgovoril:

»Slovenska ljudska stranka stoji še danes in kakor tudi druge stranke bivšega bloka, na istem stališču. Toda za skupno delo na tej veliki stvari bi se moral znova vprašati narod v svobodnih, naglašam svobodnih volitvah, katerim strankam je treba poveriti to veliko delo.«

Glede bodočih medsebojnih odnosov opozicionalnih skupin je dr. Korošec izjavil:

»Ti odnosi so tudi danes jako prijateljski in pristrani, dasi dosedaj še nimamo nikake skupne organizacije. Do te pa pride, ko do zore še nekateri pojavi v vladnih strankah. Ožja formalna zveza radi političnega položaja sedaj ni potrebna in je ni treba forsirati.«

Kakšno je vaše gledišče — je vprašal »Pravdinec« sotrudnik dalje — »o sporazumu, pri katerem stoji stranka, ki v parlamentu predstavlja Slovenijo, izven kombinacije sporazuma?«

»Ker to ni narodni sporazum« — je odgovoril dr. Korošec — »marveč sporazum dveh strank, radikalne in Radičeve, se ne more trditi, da stojimo mi, kot edini pooblaščen predstavitelji Slovenije, izven kombinacije za sporazum. Sporazum brez Slovencev ne bi bil pravi narodni sporazum in če bi se kaj takega zgodilo, bi Slovenci seveda zavzeli odgovarjajoče stališče. Mi zahtevamo sporazum, ki bi obsegal vse tri narode.«

Davidović o sporazumu.

Na seji osrednjega odbora »Demokratske stranke, ki se je pretvorila v shod« naših udeleženci, je burno pozdravljen govoril Ljuba Davidović, ki je ostro kritiziral dosedanje delo RR-vlade in med drugim dejal: Ta sporazum ni popoln, ker v njem ni Slovencev. Mi smo ga kljub temu pozdravili in smo upali, da bo sporazum pomiril in konsolidiral državo. Mislili smo, da bo prišlo do spremembe sistema v državi in sicer upravnega sistema, pa smo se varali. Ustava in zakon se gazita dan za dnem. Vendar pa smemo biti zadovoljni, ker so ideje sporazuma sprejele vse stranke razven male neznčajne skupine, in to je skupina naših ubežnikov, mala skupina, ki je proti sporazumu. (Burni klici: Doli s Pribečevićem!) Ako hočemo sporazum, ne smemo prezreti večine Hrvatov, ki so za Stjepanom Radićem, in večine Slovencev, ki so za Korošcem. Naj se misli o Radiću in Korošcu kar hoče, večina naroda je za njima in to se mora poštovati. Pribečević je dejal, da je Radić gledal na Habsburžane, Korošec pa na Rim. Te obtožbe so neopravičene. Lahko se sama brnita, pa jima to danes ni treba. Glavno je to, da danes gledata i na Belgrad i na Zagreb i na Ljubljano. Treba je pozabiti preteklost radi sedanjosti in srečnejše bodočnosti.

Jože Stabej:

Mozeg očancev.

(Odlomek iz zgodbe življenja »Zakon treh«.)

Ajta Paradižnikova, po materi bi se bila pisala Gorjup, vam je bila vredna lepega pogleda izpod vek. Še samosrajnica je že zlobudrala, kakor bi rožice sadil in otroci na Križevem bregu se kar niso mogli kosati z njo. Narava sama pa je morala izravnati, kar je zakrivil Paradižnik. Ni še stopila Ajta pridno v krilce, že je morala robotati kakor črna živina.

Luka je poznal samo delo in svoj grunt in mu ni bilo mar, kako in kaj se mora ravnati z otrokom. Paradižniku ne bi bilo nič hudo, če bi zajtrkoval namesto krompirja v oblicah s soljo, kos svoje zemlje, ki jo je ves božji dan razkopaval, jo prevažal in narahljeval. Nože in roke so mu bile zemlja sama in kakor hlimpast otrok je časih zajokal od bolesti, da otroci in Nana nimajo svojih korenin tako v grudi kakor on, Luka Rataj. Bodi kakor če, Paradižnik je polagal v svojo zemljo cekine, čisto pristne slovenske cekine s podobama polhovke in kolovrata. »Nič se naj ne izgubi od tega posvečenega prahu,« je kramljial večkrat polzavestno s samim seboj, »in naj me ne požre grob v sebe, če ne bo prst, ki jo bodo lopatili name, prepojena z mozgom mojih očancev.«

Ajta je bila, katere nog se je zemlja najprej prijelala, da niso bile od Paradižnikovih

nič manj težke. Pred svoje, od tuje roke ji napisano ime, je postavljala križ, a risala je rodu Paradižnikov globoke poteze lastnega kova. Komaj je pobrisala prah s klopi prvega razreda ljudske šole, jo je morala tudi že zapustiti. Za svojo glavo ni bila preskrbljena razven toliko, da je prebirala pri maši s težavo Kempčanovo »Hojo za Kristusom«, pozneje pa ji je izpadlo še to.

»Zemlja jo rabi, sam ne morem vsega. V Novini je treba skopati šture in trnje, mrtva gruda nič ne plodi. Hlapca ne maram, deklina mora biti z menoj.« Tako odpustnico iz šole je Luka napisal Ajti, sam dobro več pisane in branja. »Zenska tega ne rabi, hiša sama jo mora rediti,« pa je bil Paradižnikov zadnji klin v dokazu.

Kako je uspevala Ajta v delu in znoju. Skoraj leto za letom pa je prisedel nov jec k skledi, dokler ni ležalo na mizi porazdeljenih edenajstero žlic in še dve slabši za Paradižnico in njega. Tesno jim je bilo na sedežih, drug drugemu so s komolci dregali v usta. To je bil rod, ki ga je vzgajal Luka s kisom zabeljeno zmesno juho za obteščanje in s suhimi platiči za spanje.

»Trda nam prede, slabo živimo!« je marljaj Paradižnik pri sosedih na Križevem bregu, »a moji otroci morajo biti kakor risi. Naj se učijo živeti od zemlje za zemljo, v hlevu lahko spijo in na peči imajo najmanj štirje prostora.«

»Deca pa je zgodneta in boš videl Luka, da ne bo dolgo, ko se bodo začeli razpelja-

vati. Saj drug drugemu na glavo stopate, toliko vas je,« je pridejal na oko slepi Bregar, na to pa so začeli pogovor o štambergovem vinogradu.

Ko pa je bilo nekako ob Kraljevem, ko dan naraste, kolikor petelin enkrat prestopi, so imeli pri Paradižniku semenj. Miha, to je tisti, ki je s peči padel in bil ob marenj, je ušel nekam čez goro. Edino, kar je spravil preko zob, je bila beseda »tline, tline«, in domaćim je bilo znano, da se to pravi: malo jesti, malo kruha. V hramu pa je pobrala Ajta, ki je bila vredna v tem času še prav posebno lepega pogleda izpod vek, svoje cape, rekla Luki in vsem, ki so jo slišali: »Delajte si sami!«, izginila v gozdu, na drugi strani pa se pokazala doli v trgu pri knezovem oskrbniku kot služkinja v kuhinji.

Pa kar je bilo, je bilo in Luka je moral iztrgati noge iz zemlje tja na streho. Naučena krovka obrt mu je opasala zopet hlapca in desko na rame.

Jugoslovanska znanost.

Na sejah Srbske akademije znanosti v Belgradu povodom Daničičeve proslave so bili podani in sprejeti mnogoštevilni predlogi za bodoče znanstveno delo na polju slavistike. Prof. Murko iz Prage je podal tri predloge: prvi za izdajanje starih knjig, drugi za proučevanje jezika, tretji za zbiranje narodnih pesmi, posebno lirskih, ki se naj brezpogojno

Narodno gledališče v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Sobota, 24. okt.: »Periferija«. Red A. Nedelja, 25. okt.: »Pegica mojega srca«. Izven. Ponedeljek, 26. okt.: »Periferija«. Red B. Torek, 27. okt.: »Ifigenija na Tavridi«. Red C. Sreda, 28. okt.: Zapirto. Četrtek, 29. okt.: »Pegica mojega srca«. Red A. Petek, 30. okt.: »Zimska pravljica«. Red F. Sobota, 31. okt.: Periferija. Red D.

Da ostane v spominu!

V okrožnici z dne 15. oktobra vabi Zveza slovenskega kmetijskega ljudstva svoje somišljenike in tudi naše pristaše na shod, ki se menda vrši na Drenovem griču v nedeljo dne 25. t. m. in kjer govorita gg. Pucelj in Prepeluh ter eden radičevskih poslancev iz Hrvatske. Okrožnica roti lastne pristaše, naj poskrbe za čim večjo udeležbo. »Za može in fante, za žene in dekleta mora biti udeležba obvezna.« Naroča, naj povabijo tudi naše politične pristaše.

Na to okrožnico, ki je seveda samoposebna interna stvar ZSKL, ne bi jemali nikakega ozira, toda par stavkov te okrožnice nam daje povod, da znova spomnimo ZSKL na nekatere stvari iz bližnje preteklosti, in jo opozorimo, da slovensko ljudstvo ni tako pozabljivo, kakor si domišljajo nekateri gospodje. V okrožnici namreč govore, da je »dosedanja politika privedla podeželsko ljudstvo na rob propada« in da je »ljudstvo krivo, ker veruje in naseda farbarijam raznih demagoških agitatorjev«. S temi stavki se je vodstvo ZSKL samo sebe označilo.

Kdo je spravil Slovenijo na rob propada, če ne centralizem? In kdo izmed slovenskih poslancev je za ta centralizem glasoval, če ne g. Pucelj in njegovi tovariši! Ali je g. Prepeluh res pozabil, kolikokrat je v »Avtonomistu« to bridko resnico zalučal g. Pucelju v obraz? Ali nič več ne ve, kako je vozil pred volitvami l. 1923. Puceljevo železnico? Najglasnejšo pričevanje, da je centralistični sistem, ki ga je uvedla vidovdanska ustava in za katero je glasoval g. Pucelj, kriv sedanjih davkov, ima g. minister iz Velikih Lašč vedno poleg sebe, in na shodu na Drenovem griču naj kar drug drugega vprašata, kaj je privedlo Slovenijo na rob propada, pa bosta zvedela, da so to storili glasovi tistih zapeljancev, ki so naselili pred volitvami v ustavotvorno skupščino »raznih demagoških agitatorjev« in so tako pokopali za nekaj let avtonomistično uredbo naše države. Kmetije naj v nedeljo na shodu vprašajo gospoda Prepeluha, kdaj in zakaj je svoje mnenje, ki ga je zagovarjal v »Avtonomistu«, spremenil in kdaj je postal centralist. Pa kar brez zavijanja naj enkrat pove razloge svoje spreobrnitve.

Pa še na eno stvar je treba biti pozoren, kadar se govori o »demagoških agitatorjih« in o »farbarijah«. G. Pucelj in Prepeluh bosta govorila o davkih, ki moré Slovenijo, in zahtevala na g. Šavnika, ki davke v Sloveniji izbirava. G. Pucelj bo govoril proti tistim davkom, za katere je sam glasoval pred tremi meseci (29. jul. t. l.), ko je dvignil roko za »avtonomistino«, avgust, september, oktober in november. Kako se med spodobnimi ljudmi tako ravnanje imenuje, nam tiskovni zakon prepoveduje povedati. Poudarjamo ob tej priliki, da je edina SLS, ki od sprejetja ustave dalje ni glasovala za nobenega sedanjih davkov in da tedaj za nobenega, ki se pri nas izterjava, ne nosi odgovornosti. V času Davidovičeve vlade, v kateri so bili štirje naši ministri, ni bilo nobenega glasovanja, ne o dvanajstlinah ne o rednem proračunu, pripravljala pa je ta vlada proračun, kjer bi se pri osebnih dohodnini zvišal eksistenčni minimum na 20.000 dinarjev in kjer bi se računalo v dinarski lestvici. Toda nihče ni bolj hitel napadati te vlade, kakor Pucelj »Kmetijski list« in dejansko so virgli to vlado, predno je mogla iti k izvršitvi podrobne izdelave proračuna, tisti radičevci, v katerih klubu danes sedi zastopnik ZSKL.

G. Pucelj podpira skupno z radičevci tudi sedanjo vlado. V tej RR-vladi pa sedi tisti g. Stojadinovič, ki drži g. Šavnika. Kdaj bomo slišali, da bo g. Pucelj vstal in obsodil javno v parlamentu g. Stojadinoviča in zahteval odstavitve finančnega delegata, ki danes v Slo-

veniji izvaja splošno obojano prakso davčnega izterjavanja? Naj pove jasno in odkrito, ali bo izvajal konsekvence, če bi mu g. Stojadinovič odgovoril, da g. Šavnika ne odpokliče. Dokler se to ne zgodi, moramo reči, da ZSKL vodi dvojno politiko, eno doma, eno v Beogradu. Povejte gospodje voditelji ZSKL, ali je to možatost in ali se na tako postopanje ne poda

najbolj tisti izraz »o farbariji«, ki ga sami rabite v okrožnici!

Bodite seveda prepričani, da ljudstvo takim farbarijam ne bo nasledalo. Pribiti smo hoteli ta žalostna dejstva znova radi tega, da vsa javnost vidi, kje je doslednost in kje demagoštvo. Včasih je dobro, da se gotova dejstva osvežijo.

Dnevne novice.

Cenjene naročnike, ki so tekom zadnjih 14 dni prejeli izpolnjene položnice, nujno opozarjamo, da se nemudoma odzovejo z nakazilom označene naročnine. Naročnikom, ki do prih. četrtka ne dokažejo naročnine, bomo ustavili nadaljnje pošiljanje »Slovenca« in pričeli s pošiljanjem šele tedaj, ko prejmemo naročnino. One p. n. naročnike, ki imajo še kaj zastankov, še posebej opozarjamo, da brez odloga store svojo dolžnost.

Ali je to naloga šolskih nadzornikov? V neko hribovsko vas je nedavno tega prišel prišel okrajni šolski nadzornik ali kakor se sedaj imenuje »srezki prosvetni referent« nadzirat šolo. Pričakovali bi, kakor je bilo doslej običajno, in kakor je po našem mnenju še vedno navada pri količak kulturnih narodih, da se bo g. nadzornik pač najprej prepričal, kaj in koliko znaajo šolski otroci v posameznih predmetih in na podlagi tega presodil učence in učitelje ter dal navodila za bodočnost, da bo šola v dotičnem kraju še bolj prospevala kot doslej. A pri našem g. prosvetnem referentu ni bilo tako, — kdo se bo držal teh zastarelih navad! Prvo vprašanje, ki ga je zastavil pri svojem vstopu v razred učencem, je bilo: »Kdo izmed vas je »Orliček«? Ko so se otroci odzvali temu vprašanju in vstali, ki so bili »Orliček«, jih je pa začel zmerjati in groziti njim in staršem s kaznimi, da jo! Vprašamo g. prosv. ministra, s katerim odlokom pa je zaukazal svojim podložnim uradnikom, da naj s takimi vprašanji in grožnjami zanašajo politiko v šolo?

Jutrišnji »Hustrirani Slovenec« prinese velezanimive slike iz dni prevrata in našega boja za osvobodjenje ter članek dr. Brejca.

Tri otročije solca in pomladi: marjetico, trobenico in pa majskega hrošča nam je poslala včeraj ljubezniva dama. Prijetno so nas iznenadili in nam pregnali turobnost deževnega jesenskega dne. Hrošč, ta je res korenjak! Ravno ko to pišemo, se je izkobilal iz škatlice in oddal svojo vizitko na — poročilo o današnjem političnem položaju. — Ljubeznjivi pošiljateljci hvala in pozdrav!

Prepovedan slovenski ameriški list. Notranje ministrstvo je prepovedalo prejemanje in razširjanje slovenskega lista »Delavska Slovenija«, ki izhaja v Združenih državah.

Iz prosvetnega ministrstva. V prosvetnem ministrstvu se je pred kratkim formiral nov oddelek, ki mu načeluje najstarejši nadzornik Jovan Kangrga. Njemu so podrejeni vsi »nastavni inspektorji«, dalje referenti in upravni uradniki. Novi oddelek je popolnoma samostojen in se ne bo pečal z upravnimi vprašanji; v njegov delokrog spada: Sestava predlogov o ustanavljanju, ukinjanju ali reformi šol; sestava učnih načrtov in programov; sestava naredb in naporov za povzdigo šol; sestava pravil in programa za razne izpite; skrb za sestavo učnih knjig in nadzorstvo pouka na vseh šolah; vlaganje predlogov o izpolnjevanju učiteljskih mest po strokah; nadzorstvo nad razdelitvijo predmetov in razporedbe ur po šolah; skrb za sestavo in izenačenje terminologije in nomenklature za vse predmete in sploh vse, kar se tiče pouka. Oddelek bo imel več odsekov, katerim bodo načelovali nadzorniki ali referenti.

Ljudski oder v Radovljici. Igra »Amas« je tudi preteklo nedeljo napolnila dvorano. Igralci so se potrudili, da so po možnosti od-

pravili tudi male prvotne nedostatke. Igra se jutri ponovi in sicer ob pol 4. uri popoldne. Konča se ob pol 7. uri. Povpraševanje po vstopnicah je bilo že od ponedeljka veliko. Zato je želeli, da si tudi okoličani že prej preskrbe vstopnice, ki se dobe v Kmetijski zadruzi. Za okoličane je tudi zveza viakov kar najbolj ugodna. Zato na svidenje jutri v Radovljici!

Premeščenja na pošti. Premeščeni so poštni uradniki (uradnice) iz Kranjske gore v Radovljico; Drago Miložič — Lindič iz Pjuja k Sv. Lovrencu pri Mariboru; Ana Zorec iz Ribnice na Pohorju v Mežico in Františka Kastelic iz Medvoda v St. Vid nad Ljubljano.

Iz carinske službe. Imenovani so pri glavnih carinarnicah I. vrste: v Zagrebu za glavnega revizorja Jernej Kladičnik, revizor pri carinarnici v Mariboru; pri poštini carinarnici v Zagrebu za revizorja Nikola Albaneze, revizor pri carinarnici v Ljubljani; v Mariboru za glavnega revizorja Anton Šega, revizor pri carinarnici v Zagrebu; za skladiščnika Ernest Černač, skladiščnik pri carinarnici v Zagrebu. Za carinike v 4. skup. II. kat. so imenovani: Pri glavni carinarnici I. vrste v Zagrebu na pošti Jakob Beguš, carinik carinarnice na Rakeku; pri glavni carinarnici I. vrste v Subotici Ivan Matunović, carinik v Dravogradu; pri glavni carinarnici II. vrste na Rakeku Pavel Slovič, carinik v Preku, in Mirko Šišul, carinik na Sušaku.

Popravek. V poročilu o konferenci v Locarnu, ki smo ga objavili dne 22. t. m., se mora pravilno glasniti: »...Na konferenci v Locarnu se niso dotaknili vprašanja varnosti mej med Italijo in Avstrijo« in ne »Nemčijo«, kakor je zagrešila naglica. Upamo, da so nam bralci to že blagohotno oprostili.

Nerednosti v monopolskem skladišču v Beogradu. V monopolskem tobačnem skladišču v Beogradu je neka uradnica falsificirala nakaze za cigarete »Vardare«. Uvedli so preiskavo.

Razstava krizantem v Zagrebu se odprla dne 24. t. m. dopoldne in ostane odprta do naslednjega dne zvečer.

Prometne težave na liški železnici. Splitški listi poročajo o velikih prometnih težavah na liški železnici vsled nezadostnih prostorov za blago na splitski postaji. Vse postaje so prenapolnjene z vagoni, ki ne morejo v Split. Slit je vsled tega te dni ostal brez sladkorja.

Poštni paketni promet z inezemstvom. Kakor se da posneti iz uradne statistike, je šlo lansko leto preko izmenjevalnih uradov: Velika Kikinda, Subotica, Caribrod, Djevdje-lja, Maribor2, Ljubljana2, Gruz in Rijeka Crnojevička iz naše države v inozemstvo 207.776 poštinih paketov, a v našo kraljevino je prišlo lani preko omenjenih izmenjevalnih poštinih uradov iz inozemstva 852.605 paketov. Glede izvoza je pripomniti, da je šlo največ paketnih pošiljk čez Maribor2, najmanj pa čez Gruz, uvozilo se je največ paketov tudi čez Maribor, najmanj pa čez Rijeko Crnojevičko. Najživehnejši poštni paketni promet ima naša kraljevina z Avstrijo, Nemčijo in Češkoslovaško republiko. Precej manjši pa je naš paketni promet z Italijo, Francijo, Anglijo in Poljsko.

Otvoritev muzeja na Spielbergu v Brnu. Te dni otvorijo na glasovitem Spielbergu v Brnu, kjer je bivša Avstrija svoji čas zapirala

italijanske rodoljube, muzej; obenem odkrijejo spomenik italijanskim narodnim mučnikom. Italijanska vlada je poslala na slavnost posebno delegacijo, ki ji načeluje kolonialni minister knez Lanza di Scalea.

Gradba izseljeniškega doma v Splitu. »Novo Dobro« poroča, da se je izseljeniški komisarijat v Zagrebu obrnil na splitsko občino z vprašanjem, ali bi hotela iti na roko neki paroplovni družbi, ki bi v Splitu rada zgradila dom za izseljenice.

Velik dar občin Vis. V Buenos Airesu umrli viški rojak Tomo Bradanović je v svoji oporoki zapustil občini Vis svoje delnice Starčevićevega doma v Zagrebu. Delnice predstavljajo vrednost tretjine palače.

Velik požar v Čaku. V Čaku je te dni zgorela velika sušilnica in predelovalnica za slive, ki je bila last nekega delniškega društva. Zgorelo je dva vagona sliv in 5 vagonov desk za zaboje; škoda znaša 1½ milijona dinarjev.

Nagajiva igra usode. Ženica v gorenjskem St. Vidu je imela srečko tamkajšnje loterije. Prodala je nekega delavcu, češ, 10 Din, ki jih dobim zanj, so mi gotovi, dobiček pa ni. In baš ta srečka je zadela glavni dobiček — vilo! To je bilo ženici žal! — V dolenskem St. Vidu je bila srečka glavnega dobitka usiljena nekemu, ki jih je imel že cel šop in je šel baš k žrebanju. Zadel je konjat Radovedni smo, kakšna bo zgodovina srečke Dijaškega podpornega društva, ki bo zadela glavni dobiček, 40.000 Din vredni Ford-avto. O tem bomo svoj čas poročali.

Mr. Colban v Ljubljani.

Predava danes na univerzi.

G. Colban, ravnatelj oddelka za internacionalne administracije in za vprašanje narodnih manjšin pri Društvu narodov, bo predaval danes ob 5 popoldne v slavnostni dvorani univerze o Društvu narodov. Občinstvo se najljubdeje vabi, da se udeleži tega za nas važnega in zanimivega predavanja, ki ga bo imel odlični gost.

Iz Ljubljane.

Izjavljamo, da se očitke razbijanja lustrov in očitke divjosti, storjen na škodo g. inž. Marka Kranjca v poročilu »Slovenca« o shodu v hotelu Union dne 3. II. 1925 ne more vzdrževati. Kar s tem lojalno konstatiramo. Uredništvo.

Umrja je včeraj popoldne po dolgi, zelo mučni bolezni v Lichtenurnovem zavodu usmiljenka č. sestra Ana Herle v starosti 62 let. Bila je 44 let usmiljenka in vse svoje življenje žrtvovala v blagor sirot. V bolezni je bila zgled prave potrpežljivosti. Pogreb bo v nedeljo popoldne ob pol štirih iz hiralnice. — V deželni bolnici je umrla gđc. Marenka Jezeršek, bivša drž. uradnica. Pogreb bo jutri ob pol štirih popoldne iz mrtvašnice deželne bolnice. — Naj počivata v miru!

Slovenska soba na pariški razstavi. Kakor smo poročali, je bila na mednarodni pariški razstavi poleg drugih odlikovana tudi slovenska soba, in sicer s srebrno svetinjo. Slovenska soba je delo ljubljanske mizarske tvrdke Luka Ahačič, Hrenova ulica.

Od odbora »Ljubljanskega Zvona« smo z ozirom na notico glede sodelovanja kvarteta pevcev »Ljubljanskega Zvona« na akademiji Zveze demokratske mladine, prejeli pojasnilo, v katerem odbor izjavlja, da stoji »Ljubljanski Zvon« kot pevsko in kulturno društvo na izključno nepolitičnem stališču, da zbira v svoj krog poštene, pridne in za napredek petja navdušene pevce, katerim pa pusti popolno svobodo njihovega političnega prepričanja. Oficijelnega kvarteta »Ljubljanski Zvon« do danes še nima; odbor pa pozdravlja in podpira vsak ambiciozen študij svojih članov in zmogljiv pevecem ne prepoveduje sodelovanja na akademijah s koncertnim sporedom katerekoli organizacije.

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Sobota, 24. okt.: »Aida«. Red D.
Nedelja, 25. okt. ob 3. uri pop.: »Nabore«. »Povratek«. Znižane cene. Izven.
Ponedeljek, 26. okt.: Zaprt.
Torek 27. okt.: »Hoffmannove pripovedke«. Red E.
Sreda, 28. okt.: Češka proslava. Izven.
Četrtek, 29. okt.: »Mrtvo oči«. Red F.
Petek, 30. okt.: »Nabore«. »Povratek«. Red C.
Sobota, 31. okt.: »Manon«. Red A.

Učiteljski pevski zbor.

Ustanovni občni zbor pevskega zbora slovenskih učiteljev bo v nedeljo 1. nov. v Ljubljani v Glasbeni Matici. Zelnja, ki smo jo gojili že toliko let, bo izpolnjena. Priglasenih je 120 učiteljev in učiteljev iz vseh krajev Slovenije. Ti navdušeni, idealni kulturni borci se ne strajajo nobenih žrtv na poti za svojimi ideali: ne plašijo jih stokilometerske razdalje, ne straji jih ogromen trošek, ne boje se truda, samo da pomorejo po svojih močeh naši pesmi do one višine, ki jo bo usposobila za tekmo na svetovnem podiju. Ti borci opravili so priprave za podpre vseh naših zavodov, vseh organizacij in društev ter vseh privatnikov, ki jim je mar naša kultura sploh, posebno še naša pevska, naša srečna kultura. Opozarjamo na to, da danes vse navedene in jih najljubdeje vabimo, da pošljejo vsaj zastopnike k ustanovitvi zbora in otvoritvi prvega pevskega tečaja, ki se bo vršila v nedeljo ob pol enajsti uri v pevski sobi Glasbene Matice, Vegoa ulica št. 7.

Intendanca opernega gledališča je dovolila vsem udeležencem pevskega tečaja zvečer 1. nov. 50 odst. popusta pri vseh vstopnicah. Kdor se misli predstave udeležiti, naj javi to najkasneje do srede 23. okt. na naslov: prof. Vedra. Emonska c. 8, Ljubljana.

Boj proti vlomilcem in tolovajem.

Avtomatični čuvaji. — Praktična nemška iznajdba.

Dogaja se človeku, da ponoči naenkrat plane iz spanja. V sosedni sobi nekdo ali nekaj šušti. Človek prestrašen domneva, da so tatovi v hiši, a ne upa si iti pogledati, niti z revolverjem, v skrb za svoje življenje. Pa med tem ko se človek v svoji sobi zaklepa, odpira okna, alarmira sosede, kliče policijo, so jo lopovi že zdavno pepihali.

Zdaj so pa izumili Nemci praktičen aparat, s čegar pomočjo bodo ljudje lahko mirno spali, brez skrbi za svojo lastnino: avtomatičnega čuvaja. Kakor beremo v nemških listih, je ta avtomatičen čuvaj majhna omarica, iz katere moli ročaj. To omarico si deneš na kakšen pripraven kraj, najbolje nad posteljo. V slučaju potrebe pa potegneš enostavno za ročaj. Aparat deluje čisto tiho, noben vlomilec ne more ničesar opaziti. Samo tisti, ki je potegnil za ročaj, zasliši iz omarice rahlo brnenje, ki mu pomirjuje živce: saj si je svest, da ga bo policija kmalu rešila iz neugodnega položaja.

Te omarice so namreč v električni zvezi s policijo, ki ima od vsakega lastnika natančen naslov in lego stanovanja, zraven pa še ključ od hišnih vrat in od stanovanja. Na policiji naznani signal številko omarice; od-

tam pa aparat avtomatično javi nazaj z rahlim brnenjem, da je alarm dospel na svoje mesto. In dočim dežurni uradnik z eno roko posega v kartoteko, da izve vse, kar se tiče klicatelja, z drugo roko že pritiska na električne zvonce, ki alarmirajo šoferja in straže — in v hipu je mobiliziran ves policijski aparat.

Te avtomatične čuvaje nameravajo nastavitviti tudi na vseh javnih mestih, tako da bi tudi na cesti napaden človek hitro mogel priklicati pomoč.

Razen takih avtomatov, ki delujejo s prehibom ročaja, izdelujejo še druge aparate, kjer se nevidno na ogroženem mestu n. pr. pri blagajni nahaja tanka nit, katere se je treba samo dotakniti, pa alarmira električnim potom lastnika in policijo. Te vrste aparati so posebno pripravi za trgovine, skladišča, za stanovanja, kadar so domači odsotni, pred vsem pa za banke in zakladnice.

Smrt atleta.

Te dni je umrl v Londonu znani angleški atlet in učitelj za fizično kulturo Eugen Sandow. Umrl je šele 50 let star kot žrtev precejšenja svoje moči. Njegova naravnost nadčloveška moč, a morda tudi že njegova priletnost mu ni dopustila, da bi preživel svoj najnovejši rekord, ki ga je dosegel v tem, da je sam izvlekel svoj težki avtomobil iz jarka, kamor se je bil zvrnil. Ker se je pri tem preteg-

nil, mu je to povzročilo krvavenje v možganih, ki mu je v par dneh podlegel.

Sandowova atletska kariera je bila ne- navadna. Ni bilo panoge športa, s katero bi se on ne bil bavil in kjer bi ne bil imel uspeha. Svoj training je začel že majhen deček, ki se je veliko navduševal za klasične kipe. V svojem življenjepisu pripoveduje, da je prišel na svet prezgodaj in kako so ga zavitega v vato negovali v navadni škatlji za cigare. To je naravnost neverjetno, kajti Sandow je zrasel v telesno tako lepo razvitega moža, da je njegove klasične forme vse občudovalo, in se od sodobnih atletov nihče ni mogel z njim primerjati. Z vztrajnim trainingom in pravilno ekonomijo svojih moči je dosegel več rekordov, zlasti v dviganju težkih uteži z eno in obe-ma rokama. Največja senzacija pa je bila njegova borba z velikim levom v areni v San Franciscu, iz katere je — če tudi precej krvav — izšel kot zmagovavec. Njegovega saltomortala s 25 kg v vsaki roki doslej še ni nihče posnel.

Breitbart in Sandow — atleta-prvaka, hi-

OSTANKE

českega in angleškega sukna za moške obleke, damske kostume in plašče po 2-50 do 3-20 m d- bite po neverjetno nizki ceni, in sicer od 7-30 dinarjev naprej v razpošiljalnici

JOSIP IVANČIČ — LJUBLJANA

Milodolževa cesta 4 (naspr. frančiškanske cerl. ve). Oglejte si izložbo! Prepričajte se!

Zahvala. Ob dvajsetletnici našega društva smo prejeli nebroj čestitk. Naj prejmo vsi, ki so nam na kakršenkoli način izrazili svoje simpatije, najpristnejšo zahvalo naših pevskih src. Ljubeznost in naklonjenost naših prijateljev nam bosta v pobudo za nadaljnje delo na poti izpolnjevanja v prosih jugoslovenske pesmi. — Odbor »Ljubljanskega Zvona«. — Vsem, ki so se me povzpeli koncerta ob 20. letnici »Ljubljanskega Zvona« in 15. letnici mojega pevovodstva pri društvu na katerikoli način spomnili, posebno pa svojemu pridnemu, požrtvovalnemu in zvestemu zboru, izrekam svojo najiskrenejšo zahvalo. — Zorko Prelovčec, pevovodja »Ljubljanskega Zvona«.

»Higijena«. Šentpeterčan nam piše: Jako potrebno bi bilo, da se odstranijo odpadki in razne bandaže, kar se nabira ob izlivu kanala iz splošne javne bolnice v strugo Ljubljanice. Nikakor ni higijenično, da tamkaj nabrana navlaka leži dan na dan na omenjenem mestu, v čegar bližino zahajajo pogostoma otroci. Ker ni pričakovati, da se otvorijo zavornice, da bi tekla Ljubljanka skozi mesto in sama splahovala otoke v svoji strugi, smemo upati, da se odstranijo vsaj skale, katere ovirajo odtok zgoraj imenovanega izliva, kar se lahko stori z malimi stroški.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani od 24. do vključno 27. t. m. za stranke ne bo uradoval, ker se v teh dneh seli iz sedanjih prostorov na Turjaškem trgu 4 in Cankarjevem nabrežju 3 v novo poslopje ob Miklošičevi cesti. Ekspozitura in ambulatorij urada v Gradišču št. 2 pa uradujeta tudi omenjene dni brez omejitve.

Gostilno na »Friskovcu« je prevzela gospa Apol. Hafner zopet v lastno oskrbo; sprejema tudi abonementne na hrano.

Iz štajerske.

Orglarska šola v Celju priredi jutri v Mozirju v Sav. dolini igro »Izgubljeni sin« s petjem in sicer ob treh popoldne v dvorani hotela Goltnik.

V Konjicah je umrl g. Hertl, graščak na Goliču, star čez 80 let, širom sveta znan razpečevalec konjaka in semenskega ovsu. Vrli mož je bil rodom Čeh in je v narodnostnem meteu vedno stal v slovenskih vrstah. Svetila mu večna luč!

V Zrečah se je tamonjši učitelj g. Unverdorben poročil z gđ. Juliko Kračun.

Sreča v nesreči. Na državni cesti pri Konjicah se je nepoznan kolesar ognil vozniku, v tem trenutku pa je nasproti pridrčal avtomobil. Vsled karambola je kolesar padel s kolesa ob stran ceste brez posebne nesreče, kolo pa je avtomobil razdrobil.

IZ CELJA.

Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju priredi 12. in 13. decembra »Dečji dan« v prid bolnišnice. V ta namen se vrši prireditve v Narodnem domu, pri kateri sodelujejo vse tukajšnje osnovne šole s petjem, deklamacijami, igro in realnim nastopom. — Spričo plemenitega dela, ki ga vrši to društvo za revno deco, prosi vsa ostala društva, da se blagohotno ozirajo na to prireditev.

IZ TRBOVELJ.

Vaje gasilcev. Jutri, v nedeljo ob 3. uri popoldne imata obe gasilni društvi gasilsko vajo z vsem orodjem v zgornjih Trbovljah. Fingirani požar bo predstavljala pivovarna g. Orešnika. Društvi razpolagata z najmodernejšim orodjem od motorne sesalke do rešilnega auta. Podružnica Trboveljskega gasilnega društva v Kleku je pa imela preteklo nedeljo tam na enak način svojo gasilsko vajo, ki je lepo uspela. Ta gasilski odsek v Kleku se bo v kratkem preobrnil v samostojno gasilsko društvo in bodo Trbovlje potem štele tri gasilna društva. — Občina sama kot taka pa je tudi napravila na lansko leto zgrajenem vodovodu večje število hidrantov, kateri izvrstno funkcionirajo. Vodna moč je 13—14 konjskih

sil. Proti požarom so Trbovlje torej dobro zavarovane.

Vinska trgatev. Strokovna zveza rudarjev ponovno vabi vse prijatelje dobre in poštene zabave na vinsko trgatev, ki bo jutri ob štirih popoldne v starih prostorih Društvenega doma. Pri zabavi sodeluje polnoštevni tamburaški zbor.

Iz Primorske.

V Rusiji zaostali vojni ujetniki. Trentinski urad za iskanje ujetnikov v Rusiji je te dni prejel od poslanstva v Moskvi nov seznam v Rusiji zaostalih vojnih ujetnikov, doma iz krajev Julijske Benečije. V seznamu so med drugimi: Karel Colja iz Trsta, Hilarij Mandić z Reke in Ivan Moderc iz Trsta.

Strasen zločin v Marezigah. V vasi Labor pri Marezigah sta živila 38 letni kmet Ivan Coslovich in njegova žena Marija. Z njima je živela 12 letna Marija Verdan, hči iz prvega zakona Coslovichove žene in edina dedinja celokupnega posestva. Da bi se deklacije iznebila in dobila posestvo v svojo last, sta sklenila dekleta siloma spraviti s sveta. Ravnala sta z njo skrajno surovo, končno pa sta jo skušala zastrupiti. Ker se jima to ni posrečilo, jo je očitno minil ponedeljek zjutraj zadavil, nato pa vrgel v obcestni tolmun. Ljudje so zločin takoj odkrili in naznanili orožnikom. Coslovich in žena sta najprej zbežala v gozd, nato sta se pa javila sama. Ljudje so ju hoteli linčati. Zločinca so odvedli v koprsko zapore.

Beleške.

Radié nervozen. Dr. Koroščevo zanimanje in njegova navzočnost na Hrvatskem prizadevata Radiću očitno dokajšnje skrbi. Tako se mora vsaj sklepati iz njegovega kratkega pogovora z novinarji ob zadnjem njegovem prihodu v Beograd, ko jih je opozoril na dr. Koroščevo »intrigo«. Radićeva nervoznost je zelo razumljiva; kdor v politični igri hazardira, pa napravi tako katastrofalno potezo, kakor jo je napravil Radić v »sporazumu« s Pašićem, ni čudno, da postane nervozen in sumničav.

Logično. Po hercegovskih vaseh se ostro pulita za pristaše radikalna in Radićeva stranka. Radikali trdijo, da njihove vrste stalno rastejo na račun Radićeve stranke; dosedanja Radićeva pristaši trumoma prehajajo v radikalno stranko, rekoč: »Raje gremo sami, nego da bi nas drugi prevajali.« To je čisto logičen zaključek in naravna posledica Radićevih političnih skokov.

Redukcija prekmurske gimnazije.

Murska Sobota, 21. okt.

Ukinitve VI. in VII. razreda tukajšnje gimnazije je torej izvršena stvar. Vse prošnje in predstavitve, vsi protesti niso pomagali nič. Kaka krivica in kak udarec je to za Prekmurce, smo tudi že pokazali. Naj ilustrira to še protestni shod, ki se je tu vršil pretekli četrtek.

V posvetovalnici tukajšnje mestne občine so se sešli starši onih dijakov, kateri bodo morali zaradi ukinitve VI. in VII. razreda zapustiti murskosoboško gimnazijo in oditi, v kolikor jim bodo pač sredstva dopuščala, na druge zavode nadaljevat svoje študije. Staršem so se pridružili še starši ostalih učencev in veliko število drugega občinstva, ki se zaveda, v koliko škodo bo za vse Prekmurce kruti udarec g. prosvetnega ministra. Zborovanju je predsedoval Sobočanec g. dr. Vlad. Škerlak. Starši so soglasno sprejeli daljšo resolucijo, v kateri opozarjajo prvič g. prosvetnega ministra na ponovne obljube njegovih prednikov, da se bo dala soboški gimnaziji ne glede na število dijaštva možnost,

da se razvije do popolne gimnazije; poudarjajo drugi važnost te edine srednje šole v vsem Prekmurju za okrepitev narodne in državne misli v ozemlju s 100.000 prebivalci, katero je še pred kratkim stalo pod edinim vplivom mažarske kulturne in politične vzgoje; se sklicujejo tretjič na dejstvo, da so Prekmurci iz lastnih sredstev ustanovili dva dijaška konvikta v Murski Soboti, v katerih dobi skoraj polovica vsega srednješolskega dijaštva za neznatno plačilo stanovanje in hrano; izjavljajo četrto, da so tudi za bodoče pripravljani na vse žrtve, da tudi s svoje strani pospešijo nadaljnji razvoj drž. gimnazije v Murski Soboti; poudarjajo petič, da je večina gojencev soboške gimnazije revnega kmetijskega stanu, tako, da se ne more šolati izven Prekmurja ter da bo moral znatni del dijakov šestega in sedmega razreda opustiti vsled pomanjkanja gmočnih sredstev nadaljnje šolanje, ako se ukinitve ne razveljavi, in opozarjajo šestič na veliko škodo, ki jo povzroča prizadetim dijakom popolnoma nepričakovana selitev na drugo gimnazijo med šolskim letom. — Tako so govorili starši. Moške so njih besede. Čast jim!

K tej resoluciji, ki se je brzojavno odposlala g. prosvetnemu ministru Vukičeviću s prošnjo, da prekliče ukinitve, ugotavljamo, da je, kakor že toliko prekmurskih prošelj, naletela na gluha ušesa. V čast Prekmurcem pa lahko povemo, da je njihova volja, da pridejo do svoje popolne gimnazije, danes ne le neomajana, marveč še mnogo bolj utrjena, kakor je bila kdajkoli doslej. Niti visoki davki, niti vsa mogoča zapostavljanja in omalovaževanja niso zadela Prekmurcev tako, kakor jih je zadel ta zadnji udarec. To ni zadelo le Murske Sobotne, ta udarec boli sleherni prekmursko občino. In ni mogoče opisati, kako bolesten krik se je izvil ob tem udarcu iz vsake prekmurske vasi, iz vsake hiše. Vpliv murskosoboške gimnazije je segal že vsepovsod po Prekmurju; je pač naša najbolj kmečka, torej tudi najbolj slovenska gimnazija. Krasna priča pa je to tudi, da je Prekmurje v svojem najboljšem, čeprav najbolj zapuščenem delu, zvesto naše, slovensko. Četrto stoletje bo kmalu, odkar se Prekmurje bori za svojo gimnazijo. Toda tudi o tem bodo prišli kmalu točnejši podatki na dan. Za danes zaključimo s tem, da bo zmaga tem slajša, čim huji bo boj.

Kupujte srečke Dij. podp. društva v Ljubljani!

Dopisi.

Zagorje ob Savi. V sredo, 21. oktobra so pri nas volili župana. Izvoljen je bil s 13 glasovi komunist g. Ludvik Fajn. Volili so ga tudi vsi Čobalovi pristaši. Demokrati to Čobalu zelo zamerijo, ker bi moral g. Čobal njim pomagati na županski stolec, kakor so oni njegovemu pristašu pred tremi leti. Zanimivo pa je, da g. Čobal tako spreminja svoje politične zveze. V Aržišah so njegovi pred dobrim mesecem volili demokrata za župana, v Zagorju je bil do sedaj v tesnem objemu z liberalci, 21. okt. pa se je pridružil komunistom.

Sv. Križ pri Mariboru. Dne 18. oktobra smo tudi pri nas ob severni meji izrekli svojo besedo za zatiranje brate na Koroškem. G. župnik nam je orisal v par potezah navdušenje koroških rodoljubov za povzdigo ljudske izobrazbe v času, ko se je še orala ledina na tem polju — (Anton Janežič, Andrej Einspieler — ustanovitev družbe sv. Mohorja), pokazal nam je nemški šovinizem in nasilstva zlasti od 1900 naprej, ter krivično postopanje odgovornih činiteljev ob plebiscitu. G. učitelj Hlebe nam je podal žalostno sliko sedanjih razmer na Koroškem. G. župan je prečital resolucijo, kjer opozarja vlado na krivice, ki se godijo našim bratom, ter na grabežljivost Vsenemcev, ki vedno bolj stegujejo svoje kremplje po naši zemlji. Zborovalci so resolucijo sprejeli z burnim odobravanjem. Ko je še deklamiral Pavel Čape vzpodbudno pesem, pevski zbor pa odpel dve narodni, se je ljudstvo razšlo s prepričanjem in srečo, da krivica ne bo zrasla do neba. Pridne nabiralke so zbrale ta dan za Jugoslovansko Matice 800 dinarjev, ljudstvo je pa s tem dokazalo, da mu ni samo do besed.

Laško. Lukeževa nedelja v Tremerskih. Znamenje, ki je daleč na okrog kazalo, da

Tremerski obhajajo Lukežovo nedeljo, je bil visok mlači pri cerkvi, ki so ga postavili požrtvovalni fantje. Poleg mlači pa je bil letos tudi slavolok, katerega so tremerska dekleta tako okusno okinčala. Iz nežnih rožic so naredile na njem napis: »Sicer orlovski pozdrav: Bog živi.« To nedeljo s namreč hoteli vrli fantje na poseben način proslaviti, ustanovili so Orlovski odsek. Kot govornik je prišel za orlovsko stvar tako vneti dr. Godnič Celja. Odsek se naj krepko razvija v veselje Tremerskega in v čast Tremerskim Orlom! — Vojaska zaprisega. Kot dan vojaške zaprisege je bil razglašen 20. oktober, pa se je preklekal in preložila zaprisega na 4. november t. l. Za preklek se je zvedelo šele 19. oktobra. — Sv. Krištof. Na Krištofski strani Savinje so iz vode potegnili mrtvega Janeza Goleša. Do 18. oktobra je bil to varniški delavec. Izvršil je samomor. Kdaj se je to zgodilo, se ne more dognati. Oni, ki so ga bližje poznali, zatrjujejo, da je bil zmeden. Pokopan je bil 21. oktobra. — Smrt na kosa. Po dolgi hudi bolezni je umrl 21. oktobra v župnišču Jur. Pečnik. V zdravih dnevih je bil tamkaj zaposlen kot delavec. Dosegel je lepo starost, štel je 70 let. Bil je vedno odločen katoličan in Slovenec. Kot značajnega Slovenca se je izkazal tudi takrat, ko to ni bilo tako lahko. V Avstriji je bilo Laško jako nemško, in takrat se je Pečniku reklo, naj da svoja otroka v nemško šolo, pa jih ni dal; on se je držal zvesto Sloveskega načela: Sveta vera vama bodi luč, materin jezik pa ključ do zveličavne omike. Pokoj njegovi duši!

Borze.

23. oktobra 1925.

Denar.

Zagreb. Italija 2.21—2.2340 (2.2261—2.2501), London 272.57—274.57 (272.39—274.59), New York 56.07—56.07 (56.08—56.08), Pariz 241.40—245.40 (247—251), Praga 166.35—168.35 (166.43—168.43), Dunaj 7.90—8.00 (7.902—8.002), Curih 10.8150 do 10.9250 (10.8375—10.9175), Amsterdam 2262—2282, Bruxelles 257—261.

Curih. Belgrad 9.20 (9.21), Pešta 72.60 (72.70), Berlin 123.60 (123.55), Italija 20.35 (20.60), London 25.1450 (25.1375), New York 519.25 (518.84), Pariz 22.05 (22.075), Praga 15.3750 (15.425), Dunaj 73.15 (73.15), Carigrad 292 (292.50), Bukarest 247.50 (247.50), Sofija 3.79 (3.80), Oslo 105.75, Varšava 85 (85), Amsterdam 208.65 (208.50), Bruxelles 23.03 (23.65), Stockholm 138.95, Kopenhagen 128.50, Helsingfors 1307.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.5425, Kodanj 175.80, London 34.33, Milan 27.73, New York 708.55, Pariz 29.95, Varšava 117.15. Valute: dolarji 708.—, angleški funt 34.27, lira 27.06, dinar 12.53, češko-slovaška krona 20.97.

Praga. Devize: Lira 132.75, Zagreb 60.075, Pariz 142.—, London 163.525, New York 33.75.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7 odst. inv. pos. 79—80.50, vojni odškodnina 322—332, zastavni listi 20—23, kom. zadolžnice 20—23, Celjska 201—202 zaklj. 202, Ljub. kreditna 230—260, Merkantilna 101—104, Kreditni zavod 175—185, Strojne 120—123, Trbovlje 360 bl. Vevče 120—120 zaklj. 120, Nihag 39 bl., Stavbna 100—110, Sešir 142 blago.

Zagreb. 7 odst. inv. pos. 81 zaklj., vojna odškodnina 335—337, za okt. 335—340, za dec. 340 do 342, Hrv. esk. 129.50—130, Kred. 132—133, Hipo. banka 72.50—73, Jugobanka 110—111, Prastedijs 980—985, Ljublj. kreditna 225 den., Slavenska 49 do 50, Srpska 144—146, Narodna 4100—4500, Elks. ploščica 56—57, Seferana 475—485, Nihag 40 bl., Gutmann 375—380, Slavex 140—150, Slavonija 3 do 51, Trbovlje 360—370.

Dunaj. Don.-savska-jadr. 644.500, Zivno 705, Alpine 294, Greinitz 139, Kranjska industrijska 375, Trbovlje 439.800, Hrv. esk. 160, Leykam 164, Avstrijske Ivnice za dušik 178, Mundus 970, Slavex 170, Slavonija 63.

Blago.

Ljubljana. Les: Hrastovi plohi, neobrobjeni, I. II., 70, 80, 90, 110 mm, od 2.50 m naprej 3 vag. 900 zaklj. 900, Bukova drva, 1 m dolžine, suha, fco Novi Sad 1 vag. 29 zaklj. 29, Bukovi hloidi, I. II., od 25 cm prem. naprej, od 2 m dolž. naprej, fco vagon, nakl. post. za 100 kg 25 blago. Črni gaber, hloidi od 1.50 m napr. in od 15 cm prem. napr. fco vag. nakl. post. 400 blago. Hrastovi hloidi od 30 cm naprej in od 2 m naprej, fco vag., nakl. post. 400 denar. Jelove letve 25-50, 4 m, fco vag., nakl. postaja 425 blago. Zito in poljski pridelki: Koruza stara, zdrava, fco Ljubljana 220 blago. Koruza umetno sušena, fco Ljubljana 195 blago. Koruza okrogla, dobava jan., nakl. post. 130 blago. Pšenica bačka, 70-77 odst., fco Ljubljana 290 blago. Ječmen 63-64 odst., težki, fco Ljubljana 220 blago. Oves bački, dvojnorešetani, fco Ljubljana 205 bl. Koruza nova, dobava dec., jan., fco Postojna kot 170 blago. Koruza stara, dvojnorešetana, par. Belgrad 178.50 blago. Koruza stara, fco bačka postaja 177 blago. Fižol mandolon, fco Ljubljana 285 den. Fižol prepelihar, fco Ljubljana 310 den. Fižol ribničar, fco Ljubljana 300 den. Kostanj divji, letošnji, fco vag. nakl. post. 55 denar.

Gospa županja in ostrige.

Pri otvoritvi lova na ostrige je na Angleškem navada, da se županu vsake obrežne občine pred prodajo slovesno da pokašnja. Slika nam kaže edino županjo na Angleškem Mrs. Catherine Hunt iz Colchestra pri izvrševanju njene dolžnosti.

tro ju je drugega za drugim pokosila smrt — atletska pozornica je prazna — kdo bo zdaj nastopil?

Knjige in revije.

Novi rod. Mladinski list s slikami. Izhaja prve dni vsakega šolskega meseca in stane na leto 10 Lir, za Jugoslavijo 25 Din. Izdaja ga »Zveza slovenskih učiteljskih društev« v Trstu, ureja ga Pahor Jože v Trstu. Izšlo je že pet letnikov tega lista primorskih Slovencev za mladino. V vseh teh petih letih je bil na glas, da je najboljši slovenski mladinski list. Od Otona Zupančiča in Meška, Levstika, Finžgarja, Siroka, Ribičiča, Kosovele, Kmetove — do najmlajših — objavlja prispevke ta list in govori v njih in umetniških slikah od srca mladine. Živa, sočnata hrana za otrokovo dušo je v njem in je obenem glasilo onih trpinov, ki jih stiskajo okoli tujega suženjstva v solnčnih pokrajinah Primorja. Če se naročite na Novi rod, koristite svojim malim in podpirate vse one, ki jim jemljejo trdi zakoni tujerodstva jezik slovenske matere. Naročite Novi rod! Majhen je izdelek zanj, izlaha ga pogrešijo družina, posameznik, šole in šolske knjižnice in društva. Upamo, da vam bo šel do srca klic iz našega Primorja in vam bo segla v dušo beseda dobrega človeka za mladino. (Uprava za Jugoslavijo: Marija Kmetova, Ljubljana, Bleiweisova c. 21.)

Orlovski vestnik.

Kriško orlovsko okrožje vabi vse bratske odseke obeh srenj, brežiške in raške, da se zagotovo udeležijo okrožnega obnega zbora, ki se bo vršil v nedeljo, dne 25. t. m. v dvorani »Katoliškega pro-

svetnega društva« v Krškem ob pol 3. uri popoldne. Bog živi! Za okrožni odbor: Štrukelj.

Dijaški vestnik.

Akademsko društvo jugoslovanskih tehnikov v Ljubljani javlja, da se vrši 2. redna skupščina A. D. J. T. dne 26. okt. 1925. ob 14. uri popoldne v društveni sobi na tehniki na Mirju. — Odbor.

Turistika in sport.

IV. kolo prvenstvenih tekem. V nedeljo, dne 25. t. m. se odigra IV. kolo nogometnih prvenstvenih tekem v Ljubljani. To kolo utegne postati mogoče bolj zanimivo kakor vsa doslej, z ozirom na to, da nastopijo štirje močnejši klubi in sicer SK Ilirija, ASK Primorje, SK Slovan in ZSK Hermes. Nadalje nastopita naša najmlajša in šibka kluba SK Svoboda ter SK Slavija, ki se bosta borila za predzadnje mesto. Poleg navedenih nastopijo še rezervna moštva ASK Primorja, SK Ilirije, ZSK Hermes in SK Slovana. — Tekme se odigrajo v sledečem redu: Predpoldne na igrišču SK Ilirije: ob 9. uri SK Slovan rez. : SK Ilirija rez., ob 10.30 uri SK Slavija : SK Svoboda. Na igrišču ASK Primorje predpoldne ob 10.30 uri ASK Primorje rez. : ZSK Hermes rez., popoldne ob 14. uri SK Slovan : SK Ilirija, ob 15.30 uri ASK Primorje : ZSK Hermes.

Naznanila.

Stolna Prosveta prične v ponedeljek, dne 26. t. m. zopet z rednimi predavanji. Ista bodo vsak ponedeljek zvečer ob 8. uri. Prvo predavanje bo v družbini dvorani v Kržankah. Predaval bo gosp.

stolni kanonik dr. T. Klinar o zadnjem slovenskem romanju v Rim. Po članih vpeljani gostje dobro došli!

St. Jakobsko prosvetno društvo v Ljubljani. Redni letni občni zbor društva se bo vršil v nedeljo, 25. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih v Florijanski ulici. Dolžnost vseh članov je, da se istega sigurno udeležijo. — Odbor.

Dramatični odsek prosvetn. društva »Kranj« uprizarj danes ob 8. uri zvečer ter jutri ob 4. uri popoldne v Ljudskem domu v Kranju Nušičevo komedijo v treh dejanjih »Narodni poslanec«. Kdor se hoče prav iz srca nasmejati, naj ne zamudi ugodne prilike. — Odbor.

Dramatični odsek kat. prosvetnega društva v Kropi gostuje v nedeljo dne 25. t. m. v Tržiču v našem domu z igro »Bele vrtince«. Pričetek ob treh popoldne. — Med dejanji svira društveni orkester »Zvezdica«.

Krekova mladina Zalog-Sp. Kašelj (dramatični odsek) priredi v nedeljo, 25. t. m. ob 4. uri popoldne v Ljudskem domu v Dev. Mar. v Polju vesloigro »Babilon«. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo tamburice, vabi k obilni udeležbi odbor.

Odbor T. K. Škola pozivlja člane da upošlejo letošnje turne kontrolne pole najkasneje do 15. novembra na klubovo pisarno, hotel Tivoli.

Šah.

Danes zvečer ob 20. uri se vrši v Kolesiji ustanovni občni zbor »Šahovskega kluba Krakovo-Trnovec«. Vsi prijatelji šaha vabljeni. Pripravljalni odbor.

Podpirajte naše diake.

Proti davčni preobremenitvi Slovenije.

VČERAJSNI PROTESTNI ZBOR GOSPODARSKIH KORPORACIJ.

Včeraj dopoldne ob 10. se je vršil v dvorani Kino Matice velik protestni zbor, ki so ga sklicale gospodarske korporacije da protestirajo proti davčni preobremenitvi Slovenije. Potek zbora, katerega se je udeležilo nad en tisoč davkoplačevalcev, je pokazal, kako nevoljo in razburjenje so povzročile orgije fiskalizma v Sloveniji.

Zborovanje je otvoril načelnik finančnega odseka Trgovske zbornice g. Josip Lenarčič, ki je najprej pozdravil imenoma navzoče zastopnike oblasti in fin. delegacije, zastopnike odvetniške in zdravniške zbornice, zastopnike mest in gospodarskih organizacij. V svojem govoru je poudarjal namen zborovanja in orisal sedanje razmere v trgovini, obrti in industriji, katerih težko stanje vedno bolj slabša davčni vijak, ki prehaja v Sloveniji vse meje, tako, da resno ogroža obstanek vseh slojev slovenskega naroda. Prebral je tudi dve pozdravni brzojavki gospodarskih krogov z dežele.

Za njim je zbornični referent g. Zagar pojasnil najvažnejše davke. Razložil je pomen neposrednih davkov in poudaril največje težave naših davkoplačevalcev. V svojem strokovnem govoru je razložil zahteve gospodarskih krogov, posebno je poudaril krivice, ki se gode našim davkoplačevalcem s tem, da se še vedno računa dohodninska lestvica v kronah ne pa v dinarjih. Našel je vse davke, ki tlačijo slovensko gospodarstvo in konstatiral, da je Slovenija z davki preobremenjena in da sedanji davki ne prenesejo nobenega povišja več!

Naslednji govornik g. R. Pipuš iz Maribora je opisal davčno prakso v Sloveniji, ki se je poslabšala tako, da uničuje davčno moralo s tem, da daje obstoječim zakonom take trdote, na katere zakonodajalci niso nikdar mislili. Zahteval je zopetno uvedbo plačilnih nalogov.

Na to je g. Zagar prečital resolucije, ki so bile z ogromnim odobravanjem sprejete.

RESOLUCIJE.

Dolgotrajno odlašanje uveljavljanja nove carinske tarife in železniške tarifne reforme, nagel porast vrednosti dinarja in neugodne trgovske pogodbe so povzročile, da se je poslovna stagnacija v celotnem gospodarstvu Slovenije perpetuirala. Medtem pa se je brez ozira na neugoden položaj, ki ga je doživel naša država, sezona poletnih mesecev, odredila poostreno izterjavanje ne samo tekočih davkov, marveč tudi takojšnja likvidacija vseh davčnih zaostankov, ki so pretežno nastali vsled zakonskih predpisov in zakasnelega izterjavanja. Ukinilo se je že preje dovoljene roke in odredilo izterjavanje zaostankov v višini preko 100 milij. dinarjev. Te odredbe dušijo gospodarsko podjetnost, kar predpisi in pobrani davki vsako leto izdatno prekračujejo postavke v državnem proračunu. Posebno je potrebno, da se v prihodnjem zakonu o proračunskih dvanajstih

1. davčna lestvica za dohodnino znižja v toliko, da se bo namesto v kronah brala v dinarjih, 2. dohodnina z državnimi pribitki vred oprosti invalidskega davka in vojaške komorske določke, 3. znižja stopa hišno-najemnega davka enotno za vso Slovenijo najmanj na 10%, pri čemer se ne sme izvesti mesta Ljubljane, ki plačuje sedaj najvišji davek v vsej kraljevini, 4. da se veljavnost Uredbe o pospeševanju produkcije novih stanovanj (Službene Novine št.

159), izdane dne 23. julija 1920, koja poteče komcem l. 1925. — podaljša za dobo nadaljnjih treh let, 5. da se znižja davek na poslovni promet vsaj na polovico, ker je v prehodni dobi gospodarske konsolidacije vsled padanja cen praktično največkrat nemogoče ta davek vikalikulirati v ceno, kakor je bil namen zakonodajalca, 6. da se za male obrtnike, ki so še oproščeni davka na poslovni promet smatrajo oni, ki ne zapostujejo nad dva pomočnika (brez ozira na število vajencev) in se bavijo s popravili, blago pa izdelujejo in predelujejo samo po naročilu, 7. da se v zakonu o proračunskih dvanajstih nah za meseca avgust-november t. l. uveljavljene ugodnosti glede pridobitne, koja plačujejo javni računovodji zavezana podjetja, uveljavijo z dnem 1. januarja 1925,

8. da se v podstavo za odmero invalidskega davka in vojaške komorske določke ne vsteva oni del edinstvenih državnih pribitkov, ki nadomestijo bivše deželne določke na ozemlju bivše Kranjske, Stajerske in Koroške, 9. da se odmerja invalidski davek po načelu prehodnih stopenj tako, da ne sme od odmerne podstave višje stopnje po odbitku invalidskega davka davkoplačevalcu nikdar manj nego mu ostane od najvišje odmerne podstave po prvi nižji stopnji, po odbitku davka, ki na slednjo odpade, 10. da se znova uvede davčne plačilne naloge, odnosno razveljavi določilo čl. 204 lit. b finančnega zakona za leto 1924-1925,

11. da se znižja davčne zamudne obresti na eskontno obrestno mero Narodne banke, 12. da se ukine pobiranje točarske takse po tar. post. 62 zakona o takсах v vseh pokrajinah, v katerih se pobira trošarina na vino in žganje. Nadalje zahtevamo, da skrbí gospod minister financ v svojem področju:

1. da bodo promet za davek na poslovni promet ocenjevali plenumi davčnih komisij, ne pa samo odseki komisije, koji obstoje samo iz 2 članov, 2. da se znižajo stroški za prisilno izterjavanje neposrednih davkov vsaj na polovico in maksimirajo navzgor tako, da v nobenem slučaju ne bodo presegali 100 Din,

3. da se opuste v interesu kmetijstva vknjižbe za zaostale davke, dokler se ne izvedejo vse stopnje administrativne mobilarne eksekucije. Pri mobilarnih eksekucijah naj se prenese v shrambo samo predmeti malega obsega in večje vrednosti, kakor vrednostni papirji in dragocenosti,

4. da se zaostanki na davku na vojne dobičke v primeru, da bi njihovo prisilno izterjavanje uničilo eksistenco davkoplačevalca, odpisajo na podlagi čl. 60. zakona o davku na voj. dobičke, 5. da se bodo davki redno predpisovali, sproti za vsako leto,

6. da se izvedejo poizvedbe za oceno pri dohodnini vsako leto individualno za vsakega davkoplačevalca, za izvedence in pojasnilnike pa zaslišuje v prvi vrsti osebe, katere za to določijo stanovske organizacije,

7. da se razveljavi taksa po tarifni postavki 232 taksnega zakona, ki se pobira vsako leto za davčne knjižice,

8. da se ukine zahtevo, da se mora državljan izkazati, da je plačal dospel davke, če hoče izvrševati svoje pravice. To izkazovanje je privilegium odiosum za naše državljane, ki je drugod nepoznano in je v normalnih prilikah, v katere smo prišli, neumestno, ker povzroča stroške ter se more posebno pri dobavah izigravati, nosi pa vsebi vrhu tega tudi poniževalnost za gospodarske kroge.

K tem resolucijam pripominjamo, da je pač potrebna tudi resolucija glede davka na delavske plače, neznosno obremenjujočega velik del slovenskega naroda — delavstvo. Ostrost tega davka ne zadeva samo delavstva, ampak tudi male trgovce in obrtnike. (Op. ured.)

Po sprejetju resolucij se je oglasil k besedi tajnik Zveze industrijcev g. inž. M. Šuklje.

GOVOR INŽ. M. ŠUKLJE-JA.

Naša finančna delegacija in dohodninska lestvica.

V referatu o davčnih zadevah, ki sem ga podal dne 14. t. m. na glavni skupščini Zveze industrijcev, sem skušal dati izraza pritožbam in težnjam slovenske industrije v pogledu davčnih zakonov in pobiranja davkov. Predlagal sem nadalje resolucije, ki vsebujejo naše najnujnejše zahteve za spremembo davčnih zakonov in davčne prakse. Glavna skupščina je te resolucije soglasno osvojila. Nav-

zile temu se zavedam, da moram osebno nositi odgovornost za navedbe mojega poročila tako napram Zvezi industrijcev kakor napram širši javnosti. Vendar se danes ne bi priglasil k besedi, da nisem v to prisiljen.

Gospod delegat min. fin. mi je poslal dopis od 17. t. m. 1925 pod označbo št. 814/del, v kojem me pozivlje, da naj v najkrajšem času v naših dnevnikih preklidem očitke, češ da je naša finančna delegacija zakrivila, da se še danes aplicira stara davčna lestvica za dohodnino v kronah. Jaz ne morem preklicati svoje navedbe in hočem danes, na tem mestu, povedati in pojasniti svoje mnenje v stvari.

G. delegat me v svojem dopisu opozarja, da je moj očitek popolnoma neosnovan, o čemer, da se vsak trenotek lahko uverim, če primerjam dva njegova dopisa na Trgovsko zbornico, z dne 28. IV. 1924 in z dne 3. V. 1924. Naravno je, da sem si pri naši Zbornici izprosil vpogled v oba omenjena dopisa, ki podajata mišljenje prof. dr. Eller-ja, oz. g. fin. delegata v Zagrebu. Ta vpogled me ni niti malo uveril o pogrēsnosti mojega mnenja. Dotična izjava delegata v Zagrebu navaja, da se v pogledu načina izračunavanja dohodarine popolnoma zлага z našim gospodom delegatom. Po istih principih, da se tam predpisuje dohodarina in se more na ta način postopanja opirati na naredbe min. fin. iz leta 1921 glede »tecivarine« III. razreda in vojno-oprostne takse, za kojih odmero obstojajo analogne zakonske določbe.

Ta izjava nima dokazilne moči. Ona zgolj pove, da gospod delegat v Zagrebu postopa slično, kakor se postopa v Ljubljani, in se on niti ne sklicuje na kako direktno naredbo ministrstva glede odmerjanja same dohodarine.

Mnenje g. dr. Eller-ja se v bistvu omejuje na ugotovitev, da ni zakona, ki bi na splošno določil, da naj mesto krone kratkotalno stopi dinar v razmerju 1 : 1. Za dohodnino ni določbe, ki tako nadomestitev odreja, radi česar, d ase mora dinar računati tukaj s štirimi kronami. Če bi bil zakonodavec hotel izpremeniti dohodninsko lestvico, bi bil moral to izrečno povedati. — Temu mnenju nasproti moram navesti, da nikakor nisem naši delegaciji očital, da se je protivila izrečnim naredbam vrhovne zakonodajne ali upravne oblasti, izdanim morda v prilog našim zahtevam. Po mojem mnenju nosi fin. delegacija v Ljubljani odgovornost za način, po katerem se še danes odmerja dohodnina in ki je povsem nasproten veljavnemu našemu zakonu o osebnih davkih. Če je delegacija smatrala, da potrebuje za pravilno izvedbo zakonskih določil o dohodnini posebnega navodila ali pooblastila iz Beograda, bi si morala tako pooblastilo izposlovati. Sicer pa takega pooblastila dejansko ni potrebovala.

Nikar ne pozabimo, da živimo v dokaj mladih razmerah in da smo jedva preboleli revolucionarna leta, ki so nas po težkih perturbacijah, zlasti v našem gospodarstvu, privedla v današnje nekam mirnejše vode. Doba inflacije je prinesla nekojim maloštevilnim pridobitnikom kratkotrajno konjunkturo, obenem pa je upropastila premnoge dobro fundirane eksistence. Tudi kasnejša deflacija je sekala globoke rane. Najočutnejše se izraža viharost prvih let v vehementnem padanju in valovanju naše valute. Naš zakon o osebnih davkih je poznal samo zlato valuto in tudi kasnejši vojni dodatki so vzdrževali pojem polnoveljavne krone. Sicer pa so ostali davki na vojne dobičke do l. 1918. po večini na papirju in so bili ponajveč le koncesija ljudski nejevolji nad vojnimi dobičkarji.

Krivda naše fin. delegacije.

Pri izvedbi zakonskih določb o dohodnini se je bilo ozirati na dva momenta. Prvi moment je namen in vsebina zakona samega,

drugi, ne manj važni, pa je ozir na povsem spremenjene prilike, v kojih se zakon izvaža.

Ko je l. 1892. fin. ministrstvo na Dunaju predložilo parlamentu predlog zakona o osebnih davkih, ki je stopil z nekaterimi spremembami l. 1896. v moč, je v motivnem poročilu obrazložilo svoje mnenje in izrečno navedlo, da zakonski predlog ne namerava vključiti državne dohodke, marveč edino in izključno pravičnejšo in enakomernejšo porazdelitev davčnih bremen. Poročilo poudarja, da se je davčna stopa dohodnine namenoma držala na prav zmerni višini, ker naj novi zakon prinese vseobšojno davčno moralo. Dobrešno pravi poročilo: »Da se od početka sem izognemo tehniškemu neuspehu in da ne zgrešimo najvažnejše naloge te davčne reforme, je bilo brezpogojno potrebno držati se zmernih meja v zahtevah do osebne dohodnine.« In nadalje: »Po mnenju vlade je življensko vprašanje za vso bodočnost našega davčnega ustroja, da se posreči ustvariti zdravljive razmerje med ljudstvom in davčno upravo.« Finančni minister dr. Steinbach je v dunajskem parlamentu priporočal svoj predlog zakona s tremi argumenti. Prvi je pravilna razdelitev davčnega bremena, drugi je tehniško izboljšanje davčnega ustroja, tretji pa, ki ga sam označuje kot najvažnejšega, je vzgojiti davkoplačevalce k zdravemu neprisdodnemu sodelovanju v davčnih stvareh in tako izboljšati šibko davčno moralo. Na tem mestu zaznamuje stenografski protokol »živahno odobravanje«.

Tako iz razprav davčnega odseka kakor plenarnih sej dunajskega parlamenta je razvidno, da so se zakonodajni činitelji, ki so stvorili zakon o osebnih davkih, vseskozi držali istih namenov in ciljev, koje sem z navedenimi citati označil. Naj te navedbe zadostajo. Strokovnjak, ki hoče podrobno proučiti zgodovino našega zakona, najde ves material v stenografskih protokolih XI. sešije dunajskega parlamenta ter v prilogah k tem protokolom, in so mu vsi ti pripomočki na razpolago v naših javnih knjižnicah. Niti najmanjšega dvoma o namenih zakonodajalca in o duhu zakona samega. Podčrtavam še oni namen, ki se je v parlamentu označeval kot posebno važen, namreč vzgojiti davkoplačevalce k prijaznemu sodelovanju in dvigniti davčno moralo.

Tako se onemogočuje davčna vestnost.

Ravno tako ni dvoma, da sedanji način apliciranja zakona zlasti glede dohodnine, učinkuje diametralno nasprotno namenu in duhu zakona in da mora otrovati razmerje publike do davčne uprave ter onemogočiti davčno vestnost. Nihče ne more pričakovati, da si davkoplačevalec sam do kraja zadrigne zanjko, ki se mu nateguje okoli vratu. Navzlic takemu odporu davkoplačevalcev pa ne izostanejo žalostne posledice nepravilne davčne prakse, ki uničuje naše blagostanje in zatira davčne vire v škodo državnega gospodarstva. Mar nismo bili upravičeni pričakovati, da bodo naši ožji rojaki, ki od početka sem poznajo ta zakon, skrbeli za to, da se izvaja pravilno, skladno z njegovim duhom in namenom in skladno z dejanskimi razmerami? Žal smo se varali. (Burno odobravanje.)

Upravno sodišče bi bilo poklicano, da v konkretnem slučaju odloči proti pogrēsnosti odmeri dohodnine. Utemeljitev tožbe naj konstatira, da je čisto irelevantno, odkod da izvira jo v kakih denarnih enotah da se izražajo dohodki davčnega obvezanca. Mi imamo v lestvici zakona na eni strani vrednost dohodkov, na drugi strani vrednost davka, ne obeh pa zlate krone. To razmerje pa se nikakor ne sme spremeniti zgolj iz razloga, ker so se po letu 1919 bivše krone žigosale v jugoslovanske krone, ker se je razmerje krone do dinarja čisto samovoljno in v našo škodo določilo na 4 : 1 in ker se je pri zamenjavi pridržalo 20 odstotkov, koje nam finančna

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski spisal Jules Verne. — Poslovenil A. B.

Sicer so se pa konji tako ali tako morali ravnati po počasnejših tovariših, ki so vlekli voz. Voli izgubijo na času, kar pristižejo na moči. Voz s potnicama, z živili in s kuhinjo je bilo jedro naše karavane kakor premikajoča se trdnjavnica. Jezdci so mogli jezdit spredaj, zadaj ali ob obeh straneh, oddaljiti pa se niso smeli.

Ker niso nikomur določili mesta, kjer naj bi bil prikovan, so se mogli jezdec kretati dokaj svobodno, da se le niso preveč oddaljili. Kogar je veselil lov, je streljaj in dirjal po poljani, kdor je rad kramljal, je stopil tik k vozu in se pogovarjal z damama, kdor bi rad modroval je imel vsak čas na razpolago Paganela. Učenjaka je veselilo vse troje, zato ni vedel, kje naj bi začel.

Pot po adelaidski provinci ni bila prav nič zanimiva. Dolga vrsta nizkih, prašnih gričev, pod njimi pa velika ravan, ki ji pravijo domačini »buša«, tupatam travnik, porastel z grmičjem, ki ima slano zvito listje, najljubšo slaščico avstralskih ovac — to je bilo vse, kar so videli spotoma. Tupatam so zagledali par »piglesov«, to je ovac s prešičjo glavo, ki so se pasli med brzojavniimi koli, pred kratkim zasajenimi med Adelaïdo in obrežjem.

Doslej je ta ravnina živo spominjala na enolične

argentinske Pampe. Popolnoma ista ravnina z visoko trvo. Ravno tako obzorje, ki se določno odraža od neba. Mac Nabbs je dejal, da se najbrže še v Ameriki, Paganel pa je zatrjeval, da se pokrajina kmalu spremeni. Verjeli so mu na besedo in čakali čudovitih reči.

Proti tretji dopoldne je voz ropotal po eni od velikih ravnin brez drevja, ki so znane pod imenom »komarjeva polja«. Učenjak je imel zemljepisno zadostženje: mogel se je prepričati na lastni koži, da so svoje ime pošteno zaslužila. Roji komarjev so se vsuli na popotnike in živali, da so se zaman otepali teh nebodijih treba dvokrilcev in njihovih pikov, ki so zelo skeleli. Ubrani se jih ni bilo mogoče; kvečjemu, da si potolazil bolečine s stekleničico amonjaka iz popotne lekarne. Paganel si ni mogel kaj, da ne bi poslal k sto vragom vse divje komarje, ki so mu s skelečimi piki omadeževali dragoceno postav v vsej njeni dolžini.

Proti večeru so poživile ravnino žive meje iz akacij. Tupatam so poganjali tudi beli gumijevi grmiči. Ko so šli še naprej, so naleteli že na sveže kolesnice; še dalje drevje, zanešeno iz Evrope: oljke, citrone, gradnji; nazadnje dobro popravljene ploviti. Ayrton je vzpodbodel vole, da so se malo podvzivali, in ob osmih so prišli do staje Red-Gum.

Če smo rekli »staja«, smo mislili s tem predvsem na notranja poslopja, na staje, kjer rede živino, največje bogastvo Avstraličev. Pastirje imenujejo tukaj »skvaterje«, to se pravi ljudje, ki dosti sedijo na solncu. Rečežu res ne preostaja drugega kakor da hitro sede, potem ko je obhodil vse neizmerne pašnike, tako je utrujen.

Red-Gum-Station je ena od manjših staj, toda Glenarvan zato ni bil nič manj prisrčno sprejet. V osamljeni hiši je vedno pogrnjena miza za potnika, ki stopi pod gostoljubni krov. V avstralskem naseljencu dobiš vedno prijaznega gostitelja.

Drugo jutro je Ayrton napregel že ob prvem svitu. Hotel je priti še tisti večer na ozemlje države Viktorije. Tla so postajala čimdalje bolj hribovita. Kakor daleč je segal pogled, se je vrstil griček za gričkom. Vsi so bili pokriti z rdečkastim peskom. Človek bi dejal, da je po vsej zemlji razprostrto ogromno rdeče platno, čigar gube se napanjajo v vetru. Par »malejev«, neke vrste belopegastih jelk z ravnim in gladkim deblom, je stezalo svoje veje s temnomodrimi iglami nad sočnimi travniki, po katerih so poganjale najrazličnejše vrste cvetlic. Za temi travniki so prišla zopet cela polja robin in mladih gumijevih nasadov. Grmiči so postajali grmi, grmi drevesa, in kmalu so imeli popotniki priložnost, ogledati si prvi avstralski gozdič.

Ko so se približali moji viktorijanske pokrajine, se je zunanje lice pokrajine zopet spremenilo. Jezdci so čutili, da hodijo konji po čisto drugačni zemlji. Obdržali so vedno isto smer, vedno naravnost proti vzhodu, ne da bi jih kaka naravna ovira, recimo jezerce ali gora, prisilila izogniti se ji v loku. Ne prestano so se ravnali po glavnem pravilu geometrije, da je prema črta najkrajša. Truda in težav se niso strašili.

Hitrost ježe se je morala še vedno ravnati po hoji volovske vprege. Če leno živali niso mogle hoditi hitro, so pa hodile zato vztrajno in brez počitka.

PREPOROČAMO »Cirilovo knjižnico« v Mariboru 2. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 3. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 4. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 5. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 6. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 7. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 8. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 9. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 10. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 11. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 12. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 13. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 14. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 15. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 16. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 17. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 18. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 19. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 20. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 21. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 22. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 23. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 24. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 25. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 26. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 27. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 28. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 29. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 30. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 31. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 32. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 33. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 34. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 35. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 36. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 37. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 38. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 39. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 40. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 41. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 42. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 43. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 44. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 45. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 46. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 47. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 48. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 49. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 50. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 51. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 52. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 53. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 54. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 55. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 56. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 57. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 58. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 59. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 60. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 61. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 62. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 63. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 64. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 65. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 66. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 67. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 68. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 69. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 70. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 71. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 72. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 73. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 74. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 75. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 76. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 77. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 78. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 79. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 80. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 81. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 82. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 83. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 84. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 85. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 86. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 87. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 88. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 89. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 90. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 91. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 92. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 93. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 94. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 95. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 96. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 97. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 98. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 99. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 100. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 101. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 102. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 103. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 104. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 105. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 106. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 107. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 108. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 109. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 110. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 111. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 112. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 113. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 114. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 115. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 116. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 117. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 118. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 119. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 120. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 121. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 122. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 123. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 124. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 125. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 126. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 127. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 128. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 129. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 130. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 131. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 132. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 133. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 134. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 135. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 136. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 137. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 138. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 139. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 140. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 141. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 142. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 143. zvezek: dr. Leonard, »Slovenska knjižnica« v Ljubljani 144. zvezek: dr. Leonard, »Slovens

uprava še danes dolguje! (Odobranje. Op. ur.)

Iz zgodovine našega zakona hočem navesti še eno: Običajno se pravi, da je dohodnina progresiven davek. Ta izraz je nepopoln. Zakonodajalec je imel za povprečne dohodke pred oči zmerno davčno stopnjo približno 3 odstotka. Za večje dohodke se je uporabila progresija, za manjše dohodke doli do zlatih kron 1600 pa regresija, in je znašala davčna stopnja za ta minimalni davku podvrženi dohodek 0.6 odstotka! Ta najmanjši davku še podvrženi dohodek znaša v naši valuti 18.000 dinarjev! Na vse to pa se naša finančna uprava ni ozirala. In s polno pravico trdimo, da se zakonske določbe o dohodnini ne izvajajo pravilno.

Reklo se je, da je naša finančna delegacija že večkrat pripravljala predlog na ministrstvo radi izmembe dohodninske lestvice. Na neki širši konferenci meseca septembra t. l. smo čuli iz ust znanega gospodarskega strokovnjaka, da je pristojni referent izdelal predlog, ki hoče novo davčno lestvico skonstruirati s pomočjo enačbe z dvema neznanikama, da je šel tak predlog 1. 1924. v Belgrad in ni našel razumevanja. Mi o takih neuspelih poizkusih nismo bližje informirani in vemo le to, da je anahronistična lestvica ostala v rabi.

Lestvico bi lahko brali v kronah, če bi naša finančna delegacija hotela!

Mi pa smatramo, da niti ni trebalo izposlovati direktiv ali naredb iz Belgrada, kjer itak naših davčnih zakonov niso poznali in jih niso mogli poznati. V prvih revolucionarnih letih smo živeli v tako izrednih in stvarno neodvisnih odnosih napram Belgradu, da je imel g. delegat vso možnost skrbeti za remeduro iz lastne moči. Dobro je, da imamo za teške zgodbe slab spomin. Če pa hočemo biti objektivni zgodovinarji, moramo svoj spomin podpreti s tiskanimi dokazi. Sklep min. sveta od 26. II. 1919, ki je ustanovil poverjenišvo min. financ za Slovenijo in Istro, je dal temu poverjeništvu povsem določen delokrog, pa tudi izvestna pooblastila. Zlasti je poverjeništvu naložil, da pravilno izvaja obstoječe

pravilno. Reklo se je, da je naša finančna delegacija že večkrat pripravljala predlog na ministrstvo radi izmembe dohodninske lestvice. Na neki širši konferenci meseca septembra t. l. smo čuli iz ust znanega gospodarskega strokovnjaka, da je pristojni referent izdelal predlog, ki hoče novo davčno lestvico skonstruirati s pomočjo enačbe z dvema neznanikama, da je šel tak predlog 1. 1924. v Belgrad in ni našel razumevanja. Mi o takih neuspelih poizkusih nismo bližje informirani in vemo le to, da je anahronistična lestvica ostala v rabi.

Kdaj že je fin. delegacija to mogla storiti.

Vse leto 1919 in daleč v letu 1920. ni bilo prave zakonite podlage za pobiranje davkov. Pač je tačasno narodno predstavništvo dne 6. VI. 1919 sklenilo zakon o budžetskih dvanajstih, razglašen dne 19. VII. 1919, ki naj bi veljal za mesece junij, julij in avgust onega leta! Mnenja sem pa, da določbe tega dvanajstinskega zakona niso bile veljavne, vsaj v onem delu ne, ki navaja razne člene iz predloga budžetskega zakona za 1919-1920, ki se sploh nikjer niso objavili. Ta prvi zakon o proračunskih dvanajstih se v Sloveniji sploh ni objavil, bodisi da so v Ljubljani dvomili o njegovi veljavnosti, bodisi da niso znali za pomene takega zakona. Šele meseca aprila 1920 se je razglasil drugi začasni zakon o proračunskih dvanajstih. Zakonski predlog za ta zakon še niti ni bil pretresen v finančnem odboru narodnega predstavništva, še manj da ga je narodno predstavništvo sklenilo, marveč se

je uveljavil na podstavi sklepa ministrskega sveta. Spomenica, ki jo je takrat fin. minister dr. V. Janković predložil prestolonasledniku, pravi uvodoma dobesedno tako: »Naša država je, kar se dostaja proračuna, izza dne 1. VII. 1. l. v nelegalnem stanju. Z zakonom z dne 4. VII. 1919 so bile odobrene tri dvanajstine proračuna za 1919-1920, to je za mesec junij, julij in avgust... Sedem mesecev se že troši državni denar in se pobirajo državni dohodki brez zakonodajnega odobrenja in brez javnosti in določenosti državnih dohodkov in razhodkov. Toda člen 34. zakona o državnem računovodstvu izrečno veli: »Brez odobrenega ali podaljšanega proračuna v smislu čl. 173 in 174 ustave, se ne morejo plačevati niti izdatki niti pobirati dohodki.«

Spomenica dr. Jankovića sama priča, da smo takrat predpisovali in plačevali davke v nelegalnem stanju, ona dokazuje da smo živeli v revolucionarni dobi, ki je morala segati po izrednih in če treba samolastnih ukrepih. V teh časih se je mogel oficijelno restituirati pravilni način odmere dohodnine. Ti časi so pa zahtevali pogumnih in dalekovidnih mož, kakršnih Slovenija žal ni imela.

Javnost in zakon naj odločata!

G. delegat zahteva od mene, da naj svojo trditve o krivdi naše delegacije glede dohodninske lestvice prekličem. V tem položaju sem se odločil, da prepuščam odločitev dvema kompetentnima činiteljima, ki sta zakon in njega zgodovina na eni strani, naše dejanske razmere in oni, ki v njih živijo, na drugi strani. Zakon daje meni prav, to sem dokazal. Da-li pa govorijo za mene naše gospodarske razmere in oni, ki naj v teh razmerah krvavijo, o tem naj sodi slovenska javnost!

Govor inž. Šukljeja je bil sprejet z dolgotrajnim, viharim odobravanjem.

Za Šukljejem je govoril podpredsednik Trgovske zbornice g. I. Ogrin.

Krivi so v Belgradu in v Ljubljani!

G. Ogrin je izvajal v glavnem sledeče: Dosedaj še nismo dočakali naredbe ali zakona, ki bi znižaval davke, pač pa so nam v Belgradu delali samo take, da so Slovenci več plačevali, v drugih pokrajinah pa niso

uvajali naših davkov. Zadnja izjava fin. ministra o »bogati« Sloveniji kaže, da od tam ne bo rešitve. Krivda ni pri cenilnih komisijah, ki so nedolžne, pač pa pri finančni delegaciji, ki je neizprosna. Ne pomagajo nobene pritožbe, ne deputacije. Mi se ne pustimo dalje zaduševati! (Burno pritrdjevanje.)

V imenu društva sejarjev se je pridružil zahtevam predgovornikov g. Šolar. Ugotovil je, da smo pripravljeni plačati davke, ne pa pretirano visoke. Kam pa gre naš denar?

G. dr. De Franceschi je dejal, da nismo simulanti, ki nočejo plačevati davkov, pač pa bomo res postali norci, če nas bodo še dalje tako izzemali.

G. Rebek je protestiral proti davčni praksi tudi v imenu davkoplačevalcev maribor oblasti. Navedel je slučaj, ko so 8 obrtnikom v Velenju odvzeli vse orodje za davke in jih tako poglajali v bedo. Če bo šlo tako naprej, bodo mali obrtniki izginili!

Bizjak iz Celja je poudaril voljo Slovencev, da hočejo plačevati davke, vendar pa preko meje možnosti ne moremo! V protestu proti davčni preobremenitvi je cela Slovenija edina.

Zadnji je govoril zastopnik Kmetijske družbe inž. Lah. V kratkih besedah je opisal nevzdržno stanje našega kmeta, katerega tirajo z rodne grude. Vknjižbe na posestva, dražbe kmetijskih posestev se množe. Kmet mora prodajati živino za to, da plača davke. Ko jo pa proda, mu to, kar dobi za davke, zopet obdavi. Zato drvim v propast kmetkega stanu in zahtevamo takojšnje razbremenitve.

Zborovalci so vsem govornikom burno pritrdjevali. — Nato je predsednik Lenarčič zaključil zbor in po 12. uri so se zborovalci razšli.

Zborovanje je pokazalo, kako neznosno je že postalo gospodarsko stanje v Sloveniji sprito strašnega pritiska davčnega vijaka. V protestu proti temu stanju se je zedinila vsa Slovenija, vsi njeni stanovi. Da dajo protestu večji poudarek, so skoraj vsi ljubljanski trgovci od 10 do 11 dopoldne zaprli svoje lokale in se udeležili zborovanja.

Važno vprašanje

pri sedanjem nezanesljivem vremenu je zaščita telesa od škodljivih posledic nabebe. Že pri naj-

manjših bolečinah v udih, glavi ali križu, pri znakih nahoda se ne sme lahkomisljeno čakati, temveč treba poskušati takoj ono bolečino-olajšujoče domače sredstvo, katero so radi in raznovrstno uporabljali že naši roditelji in dedje, posebno pri revmatskih bolečinah. To že celih 27 let priljub-

ljeno domače sredstvo in kosmetikum je Fellerjev blagodišeči »Elsafluid«. Drgnjenje in umivanje z Elsafluidom lajša bolečine, krepi in osvežuje mišice in živce, stori neobčutiljivim proti mrzlemu zraku. Odznotraj in odzunaj mnogo močnejši in izdatnejši kot francosko žganje, 6 dvojn. ali 2 ve-

liki spec. steklenici za 63.— Din; 12 dvojnatih ali 4 velike spec. stekl. 99.— Din; 36 dvojnatih ali 12 velikih spec. steklenic za 250.— Din, že ob enem z zabojem in poštnino razpošilja po povzetju lekarnar EUGEN V. FELLER v Stubici Donjoj, Elsatrg 134 — Hrvaško. 6986

UNDERWOOD

Inserati v »Slovenču« imajo popoln uspeh. — Inserirajte v njem!

PRODAJALKA

z dobrimi spričevali — za trgovino z mešanim blagom išče službo. Gre tudi na deželo. Naslov pove uprava »Slovenca« pod števil. 7098.

Služba organista in TAJNIKA

je razpisana v METLIKI. Prijave do 15. novembra s prilogami na župni urad ali na hranilnico in posojilnico v Metliki. Prednost imajo samci, ki so dovršili vojaško službo. Nastop 1. decembra tek leta. 7125

Iščem pekoveškega VAJENCA

starega 14—16 let, poštenih kmečkih staršev. Hrana in stanovanje v hiši. — Druge ugodnosti po dogovoru. — IVAN CERAR — pekarna, Poljanska c. 25, Ljubljana.

Iščem za stalno delo stolarja

za mehanske stole. — Ponudbe na upravo lista pod šifro: »Stolar« števil. 7141.

Dotična ženska

ki se je včeraj zjutraj informirala glede nekega moškega na Mestnem trgu v trgovini, se vljudno naproša, da se vnovič oglasi.

Minka Krem.

Deklica

- stara 16 let, išče mesto UČENKE v mešani trgovini. — Naslov pove uprava lista pod števil. 7136.

VAJENCA

starega nad 14 let, sprejemem za sedlarsko obrt. Naslov v upravi lista pod št. 7104.

Spalnica in jedilna kredenca

iz trdega lesa, naprodam. — Poizve se: Škofja ulica 13, na dvorišču, pri mizarju.

VAJENCA

ali VAJENKO — sprejme trgovino z mešanim blagom v Ljubljani. Oskrbo mora imeti pri starših. Naslov v upravi pod števil. 7092.

Vzame se v najem hiša ali vila

s 5 sobami in zraven spadaljočimi pritliklinami na progi Ljubljana—Kranj. — Ponudbe na ŠKANTAR, Križevniška ulica 4 — Ljubljana. 7101

Stelaže in pult

za špecerijsko trgovino se kupijo. Ponudbe na upravo lista pod: »Pult« št. 7135.

Hiša v Mariboru

enonadstropna, in pritliklina, z gospodar. poslopjem, lep vrt, vse v dobrem stanju, naprodam. — Vprašati pri ERBER, Strma ulica 3.

TRBOVELJSKI

PREMOG

dostavljam v vsaki količini na dom. — IVANA TREO, Cesta na gorenjsko železnico št. 6. 7038

OTOMANE

v blagu Din 850.—, afrik modroci Din 250.— in vse tapetniške izdelke solidno in najceneje dobavlja

RUDOLF SEVER

Gospodetska cesta števil. 6, (v hiši mesarja Slamiča).

pri Lud. Baraga, Ljubljana
Selenburgova ul. 6/I. Telefon števil. 980.

Na zahtevo

Vam stavimo brezplačno proračun za črtanje in vezavo poslovnih knjig po navodilu.

Knjigoveznica K.T.D. v Ljubljani
Kopitarjeva ulica 6. II.

Steklena strešna opeka

je zopet na zalogi pri ZDRUŽENIH OPEKARNAH D. D. v Ljubljani.

KOKS - ČEBIN
Wollova ulica 1/II. — Telefon 56

Kože vsakovrstne, vam ustroji najboljšie in najceneje na boks, ševro itd., izgotovljene v enem mesecu — vsako množino KAROL SAJOVIC, usnar v Motniku.

Preoblikovalnica

Barborič-Završan

Mestni trg 7

predeluje damske filce velurje, itd. po najmodernejših oblikah. — Velika izbira damskih klobukov in nakita po zelo nizkih cenah.

Odda se v najem USNJARSKO

PODJETJE

z vsemi potrebnimi lokali in objekti. — Naslov v upravi pod »Usnjarna« števil. 7130.

Trboveljski premog in drva

dobavlja promptno in najugodnejše tvrdka

H. PETRIČ Ljubljana

Gospodetske c. 8 Tel. 343

Po dolgotrajni, zelo mučni bolezni, se je danes ob treh popoldne preselila k Svojemu Bogu po večno plačilo iskreno ljubljena sestra in tetka, častita

sestra Ana Herle

usmiljenka v Lichtenturnovem zavodu.

Pogreb preblage rajnice bo v nedeljo popoldne ob pol štirih iz hiralnice. Svetila jej večna luč!

ŽALUJOČI OSTALI

Po kratki in mučni bolezni nam je umrla iskreno ljubljena soproga in mati, gospa

Amalija Lunder.

Pogreb bo v nedeljo, dne 25. oktobra, ob štirih popoldne iz mrtvašnice na Studencu na pokopališče v Dev. Mar. Polje.

Ljubljana, dne 23. oktobra 1925.

Žalujoči soproga Fran Lunder; Oton, sin; Frančiška in Hermina, hčeri.

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znancem tužno vest, da se je naša dobra, uboga sestra in prijateljica, gospodična

Mařenka Jezeršek

po večletnem, mukopolnem trpljenju, včeraj ob pol 11 zvečer preselila v boljše življenje. Pogreb se vrši iz mrtvašnice deželne bolnice v nedeljo ob pol štirih popoldne.

Ljubljana, 23. oktobra 1925.

Žalujoče sestre Ivanka, Minka in Nika ter rodbina Logar.

UNDERWOOD

KREDKE UDE, ČISTO GLAVO ima kdor vživa KOLINSKO KAVO!

Ford
THE UNIVERSAL CAR

Novi modeli stare cene

V kratkem na ogled pri American motors L T D Dunajska cesta števil. 9-12

Klavirje in harmonije na obroke in na posode Bösendorfer, Förster, Steinway etc. — Vsi instrumenti za bleh- in strah-godbo, strune in žice vseh vrst na debelo in drobno. Altonz Breznik, Ljubljana, Mestni trg števil. 3 (pri magistratu). Najsposobnejša tvrdka v Jugoslaviji

WEITZEL Ingenieur Gesellschaft, Komandit. dr.

Oddelek I. CENTIVE

tehničnih naprav industrijskih podjetij in posloplj vseh vrst in za vse namene.

Oddelek II. STROKOVNA MNENJA

in interesno zastopstvo vseh vrst, za vse namene, zaupne izjave in ustanovitve.

Oddelek III. STROJI

Sodelovanjem naših oddelkov I. in II. najboljše zveze! Zato dobave vseh strojev in naprav. — Prezidave. — Načrti. — Stavbeno vodstvo.

Radebeul-Dresden (Deutschland).

Preselitev.

Vljudo naznanjam, da sem svojo špecerijsko trgovino iz Vošnjakove ulice 4 PRESELIL na Bleiweisovo cesto števil. 4 (poleg trafike). — Za mnogo-brojen obisk se prijazno priporočam.

R. SPINDLER.